

ARKIV. JURGIS MATULAITIS Valančiaus tipo vadas

STASYS YLA

Šįmet sueina 50 metų, kai Jurgis Matulaitis buvo paskirtas Vilniaus vyskupu. Jis buvo pirmas susipratęs lietuvis šiame seniausiame Lietuvos vyskupo soste. Tokio lietuvių norėjo tuometinė Lietuvos Taryba ir jai pavyko laimėti Romos pritarimą bei pasikyrimą. Šis faktas duoda progos grįžti prie Matulaičio ir iškelti kai kurių klausimų.

Moralinė asmenybė ir lietuviybė

Pirmas klausimas, kurį iškėlė pati Lietuvos Taryba, buvo šis: ar Matulaitis, ilgai išbuvęs Lenkuose, galės būti geras lietuvis patriotas vyskupas? Tarybos nariai jo arčiau nepažino, išskyrus Tarybos vicepirmininką Justiną Staugaitį. Staugaitis ilgokai vargęs, kol įtikinęs tarybininkus šia prasme (plg. Arkiv. J. Matulevičius, toliau trumpinama AJM, Marijampolė 1933, 89).

Ilgokai už Lietuvos ribų buvo išbuvęs ir dr. Basanavičius, tačiau Tarybos narys, tačiau savo lietuviškumą jis įrodė "Aušra" ir kitais savo raštais. Matulaitis buvo ne rašto žmogus, o veiklos, ir šia veikla nesiskardeno. Jo lietuviškumą reikėjo atsekti ir įžvelgti gilesnę prasme, kaip tai padarė A. Smetona. Jau tapęs antru kartu Lietuvos prezidentu, Smetona pavadino Matulaitį "didesniu lietuviu, ne kaip kam gali atrodyti" ir būtent — dėl jo plačios, visuotinės religinės bei moralinės veiklos, skirtos savo tautai. Smetona jautė, jog tautai reikia stiprių moralinių vadų ir toki vadą jis atpažino Matulaičio asmenyje. "Jei Lietuva eis tuo (Matulaičio rodomu) keliu, ji išliks nepriklausoma, ir nepriklausomybės pamato reikia ieškoti tiroje lietuvių sieloje" (AJM, 66). Šiuo savo įžvalgumu Smetona pasirodė, gal būt, didesnis krikščionis lietuvis, negu kai kada galėjo atrodyti.

Matulaitis, kaip "didžiausias ir skaisčiausias asmenybė" (Lietuva 1927.II.2), tuo po savo mirties buvo skiriamas altoriaus garbei. Apie tai buvo ne tik plačiai kalbama, bet ir rašoma, kol pagaliau buvo pradėtas jo beatifikacijos procesas Romoje. Nelabai patikimas (bent pradžioje) kandidatas į Lietuvos sostinės vyskopus, pagaliau tapo visų pripažintu kandidatu į šventuosius. Ši aplinkybė, sakykime, vėl atskleidžia Matulaitį nuo mūsų ir jį savotiškai uždaro mūsų dėmesiai

Šiame numery:

- Vis dėlto nenugalimais sunkumais abejojame.
- Arkiv. Jurgis Matulaitis — Valančiaus tipo vadas.
- Kai šokėjai jau netelpa amfiteatre.
- Medardo Bavarsko eilėraščiai.
- K. Almenas Khartoume ir Afrikos savanoje.
- Br. Jameikienė Chicagos centrinėje bibliotekoje.
- Lietuvių muzikos smuiko reikšmė.
- M. Stankūnienės pirmoji paroda.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Moterų gyvenimas.

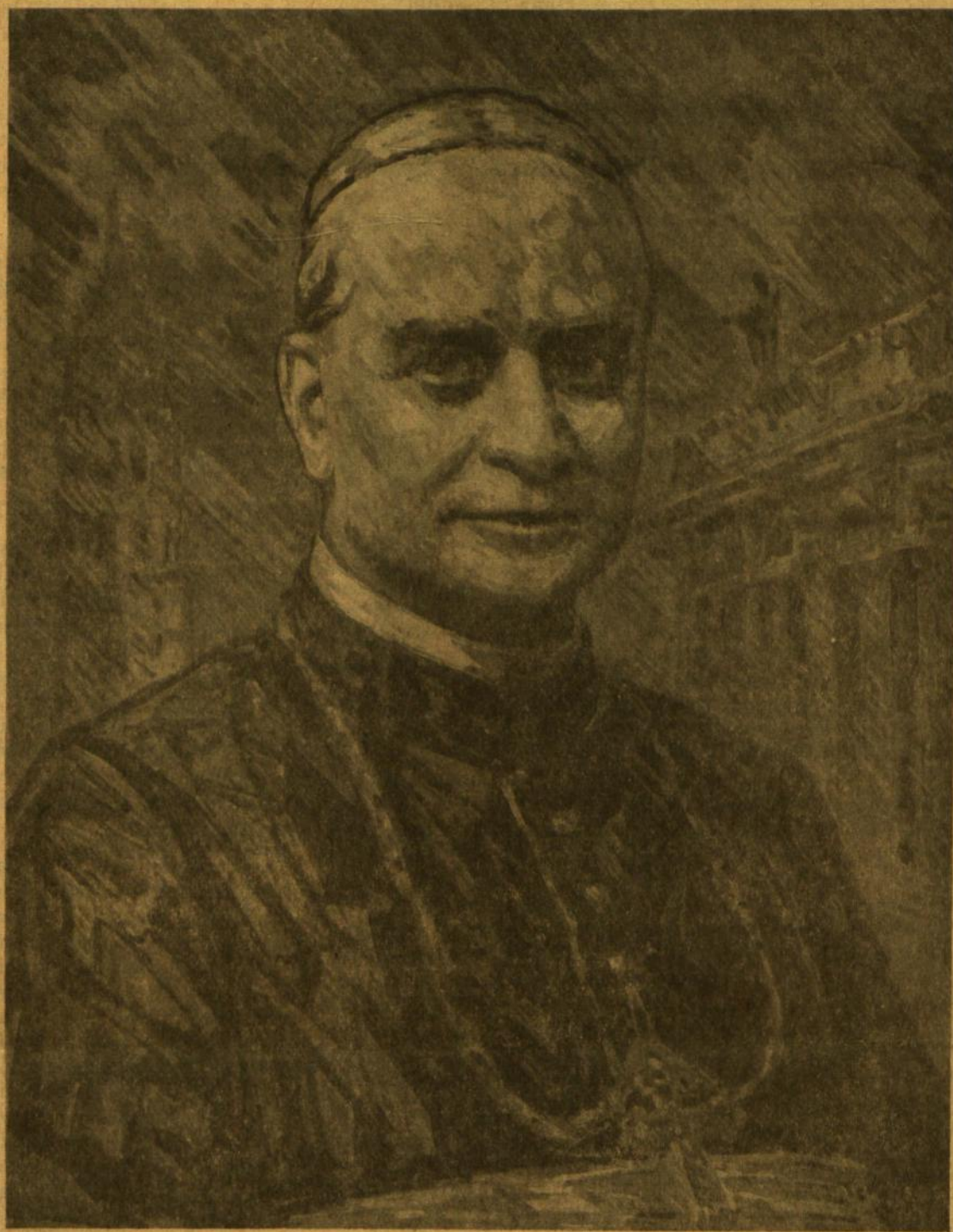
kitais atžvilgiais. Kur gi ir kaip išaugo jo šventumas — ar uždarų vienuolyno celėj bei vyskupo — kankinio soste? Kur gi slypi jo tikrosios šaknys Lietuvos gyvenime, kur jo veiklos mostas?

Ligšioliniai raštai, sava ir sveltumomis — kalbomis, deja, neatskleidžia jo įtakos savo tautai, kuri tikra prasme siekia Valančiaus mosto. Reikėjo 50 metų perspektyvos, kol mes supratome Valančių ir jo vietą mūsų istorijoje. Jau įžengėme į penktąją dešimtį metų ir nuo Matulaičio mirties, bet jo vaidmuo vis dar tebėra plačiau neatskleistas. Neatskleistas iš dalies dėl to, kad, kaip Valančių dengė 19 amžiaus pradžios neįprastos veikimo aplinkybės. Tačiau negalima nuslėpti fakto, kad šio šimtmečio pradžioje visos mūsų gyvenimo — socialinis, kultūrinis, religinis staiga pašoko dieliu šuoliu pirmyn ir tai įvyko ne atsitiktinai. Šiuo metu buvo padaryta tokių šviesių sprendimų, pradėta tokie nauji sąjūdžiai bei pavartotos tokios reforminės priemonės, kurios kituose pažangiuose kraštuose pasireiškė žymiai vėliau. Imkime kad ir katalikų spaudą, trifuose to meto Lietuvos židiniuose — Vilniuje, Kaune ir Seinuose, katalikų moterų sąjūdį, krikščionių darbininkų ir tarnaičių, ūkininkų, mokslus einančio jaunimo ateitininkų, kaimo jaunimo — pavasarininkų; imkime katalikų švietimo organizacijas, drašias ir taiklias socialines bei politines idėjas, vienuolių atgaivinimą, knygų leidyklų steigimą. Visa tai buvo padaryta trumpame 1907-1910 metų laikotarpyje. Net nepriklausomybės laikais mes ta prasme daug ko naujo nebekūrėme, tik tęsėme, tobulinome, plėtėme, kas buvo pradėta anuo metu.

Tas ypatingas šuolis Lietuvos katalikų gyvenime galimas aiškinti įvairiomis priežastimis. Viena, Rusijos mokyklų ir galvoji mo atsilikimas nuo Vakarų bent 50 metų, buvo pastebėtas lietuvių, ypač tų dvasiškių, kurių žvilgsnis buvo nukreiptas į Vakarų, ir jų universitetus. Vakarų universitetai davė pranašesniems lietuviams naują impulsą apžvelgti rusų nešamą atsilikimą savajame krašte. Antra vertus, socialinio veikimo užuomazgos, ypač tarp katalikų Vakaruose, pasirodė taip pat nepakankamos, akivaizdoje revoliucinės rusų bangos, kuriai lietuviams reikėjo atsispirti. Brestanti revoliucija lietuviams dinamino, aktyvino, vertė veikti skubiai, atkakliai ir taikliai.

Tie žmonės, kurie tada atsistojo naujų darbų priekyje, išskyrus A. Jakštą, P. Januševičių, J. Tumai-Vaižgantą, buvo dar labai jauni ir neįgudę. Pats Jakštas buvo intelektualinis, ne praktinis vadas. Kas nors tą naująją veiklą turėjo planuoti, diriguoti, kvėpti, o ypač pramatyti jai ilgalaikius uždavinius.

Kas buvo toji dinaminė asmenybė, kuri išjudino katalikus, kas performavo kunigų samonę, kad jie, ligšioliniai vadovai, ėmė ruošti pasauliečius ir pagaliau jiems perleido plačios, šakotos katalikų veiklos iniciatyvą bei vado vybę?

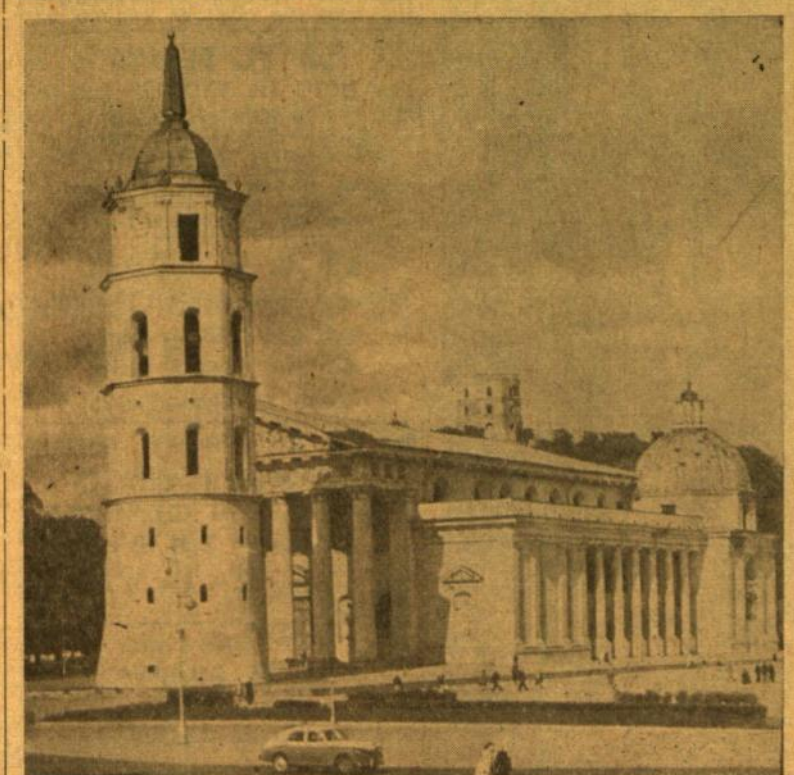
Arkivyskupas Jurgis Matulaitis

Portretas pieštas dail. Adomo Varno

Šį klausimą iškėlė praėjusiais metais prof. J. Eretas, ruošdamas Katalikų mokslo akademijos suvažiavimui savo paskaitą apie katalikų vaidmenį kultūrinėje Lietuvos pažangoje. Savo laiškais jis užklupo visą eilę asmenų, klausdamas kokia viena asmenybė turėjo daugiausia reikšmės povalančinėje katalikų kartoje. Kiek žinau, atsakiusių dauguma Matulaičio neįrašė net tarp ryškiausių tos kartos asmenybių. Dėl to prof. Eretas savo paskaitoje išskėlė tik tris — Jakštą, Dovydaitytį ir Šalkauskį. Pastrieji du vargiai laikytini povalančinės kartos atstovai, be to, jie buvo Jakšto intelektualiniai mokiniai, o

Pripažintas autoritetas ir vadas

Kad Matulaitis buvo ypatingas vadas, pasigirdo mūsų visuomenėje balsai tik po jo mirties. A. Smetonos žodžiais, "jis buvo didelis visuomenės organizatorius. Visuomenės organizavimas, jos tvarkymas, rikiavimas — štai kokia vedamoji mintis žymėjo arkiv. Jurgio gyvenimą (AJM, 65). "Lietuvių Tautos Valia" (1927.II.1) rašė: "Reta vado asmenybė buvo a.a. Jurgis (Matulaičio) rekolentantas prieš vyskupystės šventimus ir labai artimas jam asmuo. Kai jis, tapęs popiežiumi Pijum XI paskelbė pirmąją savo encikliką Ubi arcano Dei, išskeldamas pasaulietinės katalikų veiklos naują linkmę, pačioj pradžioj prisimena Vilniaus Aušros Vartus. Tuo jis lyg parodė, kad minties pagrindinį įkvėpimą jis gavo iš tuometinio Vilniaus vyskupo.

Vilniaus katedra, kurioje arkivyskupas Jurgis Matulaitis perėmė istorinės Lietuvos vyskupijos ganytojo pareigas. Katedra okupuotų rusų dabar paversta meno galerija ir koncertų sale.

Kertinė Paraštė

VIS DĖLTO NENUGALIMAIŠ SUNKUMAIŠ ABEJOJAME

I birželio 1 d. šioje vietoje keltą rūpestį, turint galvoje atsisakymą Trečiajame Pasaulio Lietuvių Bendruomenės šiemetiniame Seime New Yorke rengti dailės parodą, pakeičiant ją vien tik skaidrių rodymu, birželio 17 d. vedamajame atsiliepė ir "Dirva". Laik raštis taipgi abejoja, ar iš tiesų jau yra tokie dideli sunkumai, dėl kurių reikėtų atsisakyti įprastinės parodos, tenkinantis vien tik skaidrėmis. Be kita ko "Dirvoje" rašoma.

"Nėra ko tikėtis, kad prasi-dėjęs nuomonių skirtumas tuo ir pasibaigs. PLB Seimas nebūtų seimas, jei atstovai savo prakalbas prisistytų magnetofono juostose. Abejonių kelias ir dailės parodos rengimo sunkumai. New Yorke susikongregavę Seimo rengėjai galėtų lengvai susiršti su latvių bendruomenės vadovybe ir pasiteirauti, kokių būdu jie įstengtų suruošti rinktinę savo dailininkų parodą ne tik New Yorke, bet kilnojama ir demonstruojama visuose didesniuose centruose, kur tik su-kaktuvinių metų proga vyksta didesnis parengimas".

Tame pačiame "Dirvos" numeryje, laikraščio laišku skyriuje, spausdinama ir kita replika minėtai mūsų Kertinei paraštei, pasirašyta Informacijos Sekcijos. Tai, tur būt, PLB III Seimo Informacijos sekcija? Rašte dar labiau mėginama tirštinti originalios dailės parodos rengimo sunkumus ir apginti planuojamą erzacinę skaidrių parodą.

I anos Informacijos sekcijos rašto mintis čia ir norime atsiliepti. Rašte sakoma ir teisinamasi, kada a) "Tokio masto parodai (turima mintyje mūsų siūlomą originalių paveikslų parodą, k. br.) suorganizuoti reikia: mažiausiai metų laiko, tinkamos patalpos ekspozuojamiems kūriniams rinkti, pasirūpinti jos saugumu, turėti apmokamą štabą, turėti pakankamai lėšų kūrinių persiuntimui ir apdraudai ir pagaliau reprezentacinės patalpos tiems kūriniams ekspozuoti.

b) Vien tokiai patalpai reikia \$1500 dienai.

c) Tokios parodos biudžetas turėjo siekti art \$30,000".

Pirmiausia dėl laiko stokos. Praėjusiame Kultūros kongrese pernai taipgi nebuvo suorganizuota šviežios dailininkų parodos, rodant tik Čiurlionio galerijoje turimus išteklis, teisinantis irgi laiko stoka, kai tuo tarpu Kongreso rengimo faktas buvo nutartas daugiau kaip prieš dvejus metus. Panašiai ir dabar. Prieš metų metus PLB Seimas buvo nutartas šaukti šiemet, tad ir teisinimasis laiko stoka neturi jokio pagrindo. Žinoma, jeigu bus pradėta kas nors organizuoti, kai iki Seimo likę tik mėnesiai, tai visada to laiko stokos. Baisiausia čia dėl to, kad mes jau nesugebame vieno ar kito (šiuo atveju meno

parodos) suorganizuoti, gal net nenorime sugebėti.

Minimos 30,000 dolerių išlaidos tikrai gali daug ką nu-gąsdinti. Tačiau argi jos tikrai neišvengiamos. Kaip jau visokių viešbutinių kongresų bei seimų progomis įprasta, parodai ar kuriai kitai kultūrinei pramogai atitinkamos viešbučio patalpos, duodamos be jokių sunkumų kartais net be-veik be jokių sąlygų. Šituo puikiai pasinaudojo prieš trejetą savaitę latviai, surengę Chicagoje savo kultūros dienas Sheraton viešbutyje ir ten pat atidarę "Dirvos" vedamajame minėtą kilnojama rinktinę savo dailininkų parodą. Reikėjo tik stebėtis latvių sugebėjimais ir jų kultūringumu. Argi panašiai negalima mums padaryti PLB Seimo metu Statlerio viešbutyje, New Yorke, jeigu jau galerijos ir muziejai mums neįperkami? Tiesiog ironiška prisiminti, kad prieš 10 metų įvykusiame Pirmajame PLB Seime tame pačiame New Yorke mes dar sugebėjome (ir tam turėjome lėšų) suorganizuoti mūsų meno parodą net Riverside muziejuje. Po 10 metų gi atrodo, kad jau nei pinigų, nei energijos nebėli. Tikrumoje gi esame kur kas turtingesni, negu prieš 10 metų. Dėl to ir tragiška, kad dolerine prasme turtėdami, dvasioje metai po metų ubagėjame.

Informacijos Sekcija toliau savo rašte lyg ir norėtų nuvertinti Pirmojo ir Antrojo PLB Seimo meno parodas, sakydama, kad jos buvo tik New Yorko ir Toronto apylinkėse gyvenančių dailininkų parodos. Atseit, neapėrė viso pasaulio. Manau, negalime ir norėti, kad kartu su viso laisvojo pasaulio lietuvių atstovais Seiman tuo pačiu gausumu suvažiuotų ir savo darbus New Yorkan su-vežtų viso pasaulio visi lietuvių dailininkai. Tegu tad Seimo proga tebūna vien tik New Yorko ir artimesnio jam rytinio pakraščio lietuvių dailininkų paroda, ir to bus gana, nes kūrinių lietuvių dailininkų tame regione ypač netrūksta. Tai vis bus geriau negu erzacinės skaidrės, nors iš viso pasaulio, pakistos porai valandų.

Informacijos Sekcijos rašto pabaigoje keliamas dar ir kitas motyvas už skaidrinę parodą, būtent, pasinaudojant gautomis skaidrėmis, "paruošti medžiagą, reikalingą parengimui išsamaus iliustruoto leidinio apie dabartinę lietuvių dailininkų kūrybą". Tai gi sudaromas įspūdis, kad su skaidrių surinkimu bus čia atskleistas naujas mūsų veiklos baras, at-rasta "nauja Amerika". Tiesiog nesinori tikėti, kad Sekcija nežinotų, jog Algimanto Kezio, SJ, vadovaujamas Lietuvių foto archyvas Chicagoje jau kuris laikas intensyviai ir stropiai renka ir turi surinkęs savo lentynose 60 lietuvių dailininkų per 2000

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta į 2 psl.)

ARKIV. JURGIS MATULAITIS

(atkelta iš 1 psl.)

sy tautai. "Arčiau išžiūrėjus i
vysk. Matulevičiaus asmenybę,
galima pajauti, kad jame buvo
susikristalizavusios Rytų ir Vaka-
rų kultūros kilniausios savybės.
Galima drąsiai sakyti, kad jo as-
menybėje pasireiškė tų dviejų
kultūrų sintezė, bet vienkartinė
jame išliko grynas lietuviškumas su
kilniausiais protėvių pradais (N
R 1931, Nr. 18).

Kaip šis "talentingas veikėjas,
netgi reformatorius", tarant Tu-
mo-Vaižganto žodžiais, išaugo?
Viena aišku, kad jį augino ir
brandino ne vien Lietuvos žemė.
Jis ją apleido jaunas ir keliavo
per Lenkiją, Rusiją, Šveicariją.
Šiose trijose šalyse, pradėjęs nuo
Lietuvos, jis mokėsi ir dirbo ligi
pagaliau išėjo į Vilniaus vysku-
po sostą. Kur bebūdama, jis ne
atitruko nei nuo lietuvių, nei
nuo Lietuvos reikalų. Pasiliekęs
lietuvių kaimiene, bet mokėsis vi-
sur ir iš visų, jis ir pasiekė tos
sintezės savo asmenybėje ir savo
veikloje.

Kaip subrendęs, nors dar ga-
na jaunas vadas — sociologas,
jis staiga švistelėjo Varšuvoje, su-
organizuodamas, tuoj po 1905
metų revoliucijos, 50.000 krikš-
čionių darbininkų, atnaujinan-
damas katalikų studentų Odrodze-
nia sąjūdį ir praveddamas pirmą-
ją Lenkusoose socialinę savaitę, ku-
rią 1909 metais panašiu būdu pa-
kartoj Kaune. Dėl šio staigaus
švystelėjimo jis 1907 m. buvo pa-
kviestas profesoriumi į Aukštąją
teologinę mokyklą Petrapilyje ir
čia pirmasis pradėjo dėstyti socio-
logiją. Dėstė jis, kaip liudija Me-
čišlovas Reins, ne tik teorinę, bet
ir praktinę — pritaikomąją so-
ciologiją. Jis formavo ne tik so-
cialines studentų pažiūras, bet
kartu ugdė, skatino pasiryžimą
visuomenėje veikti ir praktiškai
mokė veiklos metodų. Jo buvo
studentai lietuviai šioje Akademij-
oje, kaip M. Reinsys, Pr. Kurai-
tis, Vl. Jurgutis, Iz. Tamošaitis,
B. Česnys, M. Vaitkus ir eilė ki-
tų, o taip pat kolegų dėstytojai,
kaip Pr. Būčys, pasidarė tie nau-
josios katalikiškosios socialinės
akcijos pėkėkėjai, inspiratoriai,
dvasiniai vadovai. Ketvertas iš
jų, įkvėpti Matulaičio paskaitų
bei paskatu, jau 1908 metais su-
sibėgė Kaune, vasaros atostogų
metu, suformulavo pirmuosius
būsimųjų ateitininkų įstatus ir
pradėjo akciją, rašydami tuo rei-
kalu laiškus į visas puses (plg. M.
Vaitkus, Ateitininkų genezė, Tėv.
Sargas 1948, Nr. 2). Pr. Būčys
rašo, kad Matulaičiui šis naujas,
mokslus einančiojo jaunimo są-
jūdis buvęs taip brangus, kad jis,
jau tapęs Apaštalinio Vizitatoriu-
m, norėjęs "ateitininkijos
kūrėją išaukštinti ir jį to neįvyk-
dė, tai ne jo kaltė" (AJM, 36).
Būčys davęs pastebė, jog Matulai-
tis buvęs surištas su visomis lie-
tuvių katalikų organizacijomis:
jų veiklą aktyvesnė, jų vadus rė-
mė, su jais palaikęs nuolatinį
ryšį. Visuose katalikų veiklos ba-
ruose jis buvo pridėjęs savo ran-
ką — vienur lemiama būdu, ki-
tur tikslinamuoju, lyginamuoju,
derinamuoju. Net toks revoliuci-
nis žygis, kaip Lietuvos žemės re-
forma, Myk. Krupavičiaus teigim-
u, nebūtų buvęs galimas be
Matulaičio pritarimo, padaršini-
mo, patarimų (plg. AJM, 158-
160). Matulaitis buvęs, kaip ra-
šė "Rytas" (1927, N 22), ir "krik-
ščionių demokratų kelių tiesėjas"
tiksliau sakant, jų programos bei
linkmės tikslintojas. Tikslino ir
plėtė jį ir Vyt. Endziulaitis
įsteigta Katalikų veikimo centrą.

Idomus, retas Matulaičio inte-
resų, patirčių, įtakos plotis —
nuo politikos, kurioje pats tiesio-
giai niekad nedalyvavo, ligi as-
ketikos — vienuoliškojo gyven-
imo organizatoriaus ir atnaujinto-
jo; nuo Lietuvos visų reikalų li-
gi Amerikos lietuvių, kuriuos jis
asmeniškai lankė ir veikdino, y-
pač per savo pasiųstuosius bro-
lius marijonus. Toji plati intere-
sų ir veiklos skalė neleidžia jam

ilgiau sustoti vienoj vietoj, įstrig-
tiems naujos gėdynės, naujai be-
Petrapilio Akademijoje jis profe-
sorijavo trejus metus ir pasiekė
jos vicerektoriaus pozicijos, bet
staiga, visų apgailestavimui, pats
pasitraukė. Po 7 metų, pats ap-
sisprendęs, apleido ir Vilniaus
vyskupo sostą. Atrodo, kad jis iš-
gyveno kažkokį nėrimą, kažkur
skubėjo, kažkam didesniai ir
svarbesniai kaupė savo jėgas ar-
ba jas norėjo padalinti tiems pla-
guodamas naujais pagrindais jų
siformuojančio Lietuvos veido a-
teičiai. Ar tai ne vado nerimas,
ar ne moralinio tautos vado sku-
ba?

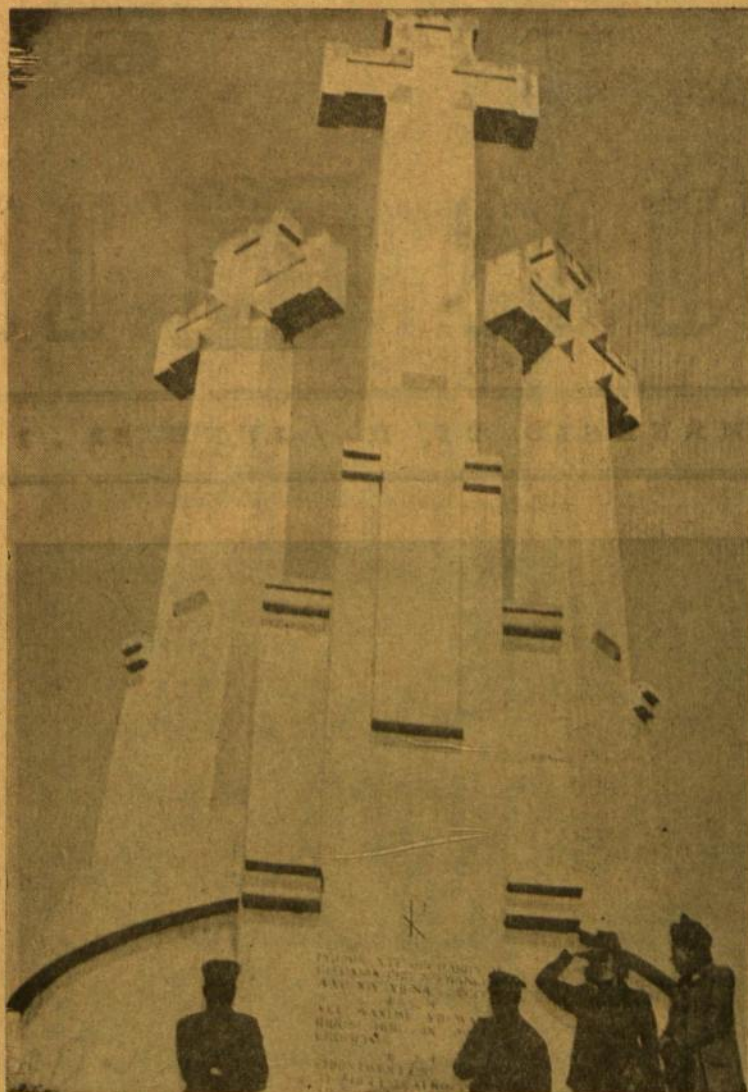
Vidinė dinamika išorinė ramybė

Matulaičio kompleksija primi-
nė flegmatiką, o ramus veidas su
giliom akim — mistiką. Jis buvo
neatpažįstamas dinamikas, kaip
ir Valančius savo šaltame išori-
niame ramume. Šiėd mūsų hie-
rarchai turi panašumą ne vienu
atžvilgiu. Valančius pusę savo
vyskupavimo buvo rusų gubern-
atorių kalyns, uždarytas Kauno
kūrijoj. Jis pats negalėjo niekur
pajudėti, bet judino visą religinę,
kultūrinę, net politinę rezistenci-
ją per savo patikėtinius.

Matulaičio judrumą gerokai
paraliziavo tarytum kalinio gran-
dinė, kurią jis metų metais ne-
šiojosi ant savo sužalotos (kaulų
džiova) kojos. Kludė jam tiesio-
giai viską diriguoti ar veikdinti
ir ta pati rusų seklių priežiūra.
Matulaitis veikė kaip ir Valan-
čius, daugiausia per kitus.

Artimiausias Matulaičio ben-
dradarbis vysk. Pr. Būčys, jau sa-
vo senatvėje, ryškindamas savo
ir kitų vaidmenį Lietuvos gyve-
nime, nelaukiant sustoja ties Va-
lančiumi ir Matulaičiu. "Ne tik
katalikiškos Lietuvos, bet visos
mūsų tautos patriarchu buvo ir
yra vyskupas Motiejus Valančius;
džia, mūsų visuomenė mažai ar
pernelyg retai apie tai mintija ir
šneka... Dvidešimtojo amžiaus ti-
kybiniam Lietuvos gyvenime ne
tik raštais, kiek veiklos nepaprast-
tu naudingumu išliko arkiv. Ju-
rgis Matulevičius. Kažin ar jam
netekęs XX amžių garbingiausio-
ji vieta, kaip teko Valančiui pe-
seitame šimtmečiuje. (Vysk. P. Bū-
čio Atsiminimai II, Chicago, 19-
66, 187, 189).

Kaip Valančius turėjo pergy-
venti Lietuvos mokyklų, biblio-
tekų, spaustuvių, vienuolių su-
naikinimą, tai Matulaitis mo-
jo si atgaivinti vienuoliją, kurios
kurtų mokyklą, spaustuves, bib-
liotekas. (Be kitko, Marijonų bib-
lioteka, jo dėka, tapo didžiausia
po VD universiteto). Vienuoli-
jos jam buvo ne uždari, asme-
niniam tobulumui ar ramybei
skirti židiniai, bet socialinio ir
kultūrinio darbo branduoliai. Ta
kryptimi jis reformavo keliolika
dar užsilikusių vienuolių likučių
Lietuvoje ir Lenkijoje, perreda-
guodamas naujais pagrindais jų
konstitucijas. Kurdamas 1918 m.
naują Marijos Nekalto Prasidėji-
mo seserų vienuoliją, jis buvo
laisvesnis joms duoti naują pro-
gramą, ir jį pasirodė taip toli pro-
matanti, tokia moderni ir lanks-
ti, kad net dabar, po 50 metų,
jai nereikia, kaip kitoms vienuo-
lijoms, reformuotis. Ką jis paliko
marijonams ir Marijos Nek. Pra-
sidėjimo seserims kaip gaires, yra
būdinga visai jo dvasinei krypti-
čiai, kurią kvėpė ir kitoms Lie-
tuvojų įsikūrusioms organizaci-
joms. Tai matyti iš jo paruoštų
šioms vienuolijoms "vedamųjų
minčių" ir iš jo "Užrašų", išlei-
stų Londone b.m. "Vedamose
mintyse" jis pabrėžia vertybių de-
rinimą, kurį vėliau filosofinė ir
pedagogonė plotmė vystė St.
Šalkauskis. Matulaitis reikalavo
derinti principų tvirtumą su prie-
monių lankstumu, dvasinį bran-
dumą su aktyvumu — ėjimu į
visuomenę, asmenų atranką su
jų parengimu atskiriems uždavi-
niams, žiūrint gabumų bei pa-

Arkiv. Jurgitui Matulaičiui valdant Vilniaus vyskupiją, šie trys milžiniški kryžiai buvo neatskiriama Vilniaus panoramos dalis. Jie stovėjo miesto ribose esančiame aukščiausiam kalne, kuris ir buvo vadinamas Trijų kryžių kalnu, dunksančių visai netoli pilimi pasipuošusio Gedimino kalno. Trys kryžiai, kaip miesto architektūrinė puošmena, turistų gausiai lankoma, stovėjo ten ligi rusų - bolševikų okupacijos. Pokario metais okupantai rusai Tris kryžius, kaip miesto krikščioniškąjį simbolį, barbariškai išsprogdino.

linkimo. Ypatingai jis pabrėžė
autoriteto reikšmę, tačiau ragino
paaisyti ir asmeninės atskirų žmo-
nių laisvę. Išorinė tvarka ne
vienuolynuose jam atrodė nega-
lėtų turėti prasmės, jeigu ji ne-
būtų derinama su atskiros asmens
sąžinės balsu. Net organizuoti
visuomeninę veiklą, kurią jis
pats aktyviai ir nepaprastai verti-
no, jo įsitikinimu, nebūtų pilna,
jei nustelbtų asmeninio veikimo
— apaštalavimo iniciatyvą.

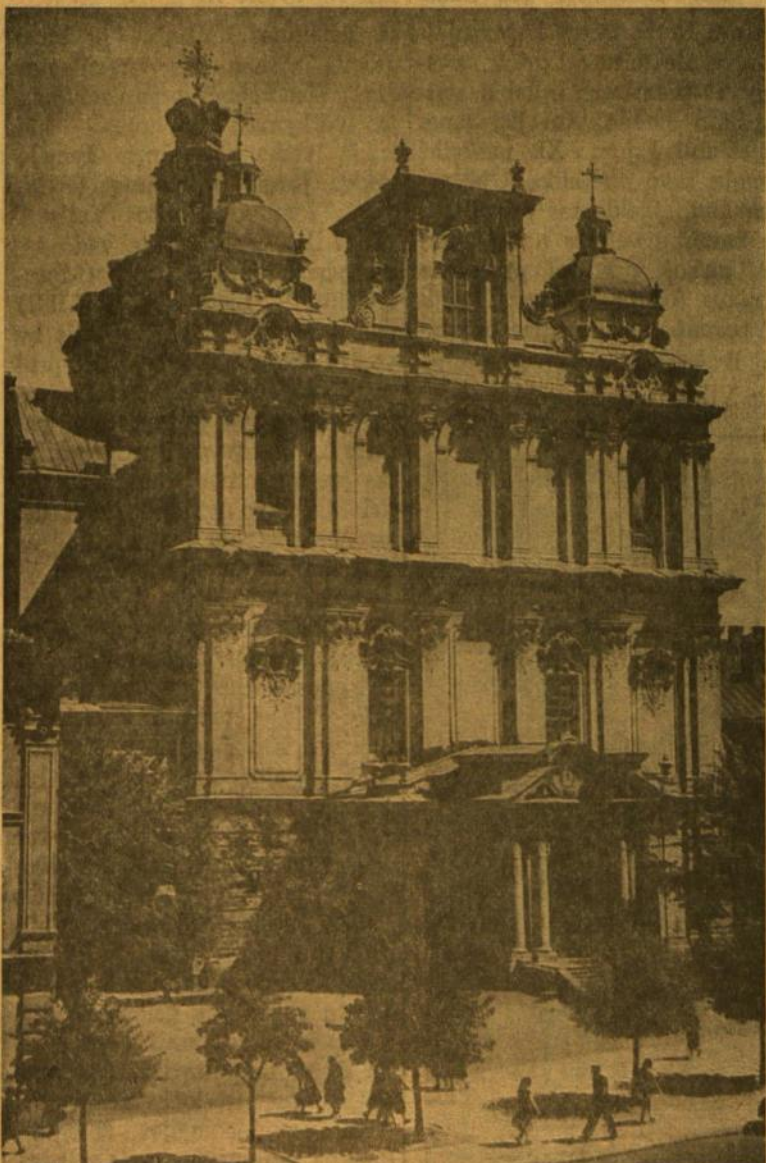
Žodžiais, veikiant patiemis, nieka-
da neužmirštinas dalykas —
traukti ir kitus į veiklą, negi rū-
pintis, nieko negalint, paruošti
žmonių įvairiems uždaviniais.

Matulaičio kryptis ekumeninių laikų šviesoj

Matulaitis dažnai kartojto šū-
kį "jausti su Bažnyčia". Ir tai ga-
lima aiškinti, kaip jo reikalavi-
mą pirmon eilėn jausti aukščiausi-
ni minėta, krikščionybėje slypintį
vertybių derinį. "Jausti su Bažny-
čia" reikėtų jausti ir jos misiją
gyvenime, šiame laike, šiose są-

lygose, niekad nepametant iš a-
kių minėto derinio. Tokia buvo
ir Matulaičio sociologija — eiti
į žmones, imtis būtinų uždavinių
nepaisant sunkumų, ypač eiti
ten, kur labiausiai reikia, kur ki-
ti neina, kur sunkiausia. Einant
sąžinės balsu. Net organizuoti
skritai į visuomenę, nesibijoti re-
forminių priemonių, atsisakyti
net vienuoliško ar kunigiško rū-
bo (jei tai patarnautų geriau pri-
eiti prie žmonių). Tai buvo anais
laikais tiesiog neįtikėtina drąsi
mintis, kuri rado platesnį atgar-
sį tik dabar, po II Vatikano su-
sirinkimo.

Būdamas didelių gabumų žmo-
gus, Matulaitis liko kuklus, pa-
prastas, labai pakantus, toleran-
tiškas visiems, didelis humanis-
tas, pasiryžęs, kaip mena Smeto-
nia vieną jo pokalbį Vilniuje su
įvairių tautybių ir religijų atsto-
vais, lenktis kiekvienam ne kiek
nemažesne pagarba kaip ir prieš
Kristaus kryžį. Kartu jis buvo
drąsus reformistas, savotiškas re-
voliucininkas, kur reikėjo keisti

Sv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje (17 amž.), kurios centrinis kupolas baigiasi Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių karūna. Su katalikiškąja ir laisvos valstybės praeitimi susieta bažnyčia rusų okupantų šiandien yra paversta ateitininkų muziejumi.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

darbų skaidrinėse nuotrau-
kose ir jas laiks nuo lai-
ko viešai pademonstruoja me-
nu besidomintiems čikagie-
čiams. Jeigu minėtam leidiniui
reikėtų Chicagoj esančių ir vis
daugėjančių skaidrių, manau,
Lietuvių foto archyvas, atsi-
klausančias pačių dailininkų,
mielai jomis leistų pasinaudo-
ti. Tačiau projektuojant tokį
leidinį, atrodo, neužtektų pa-
skelbti, kad jį leis PLB. O kas
jį redaguos, kas rūpinsis visu
jo techniškuoju paruošimu?
Šitai kiekvienam dailininkui
yra pagrindinis klausimas, pa-
tikint savo kūrybą leidinio
puslapiams. Turime pakanka-
mai į meną pretenduojančių
leidinių, kuriuos tiesiog baisu
į rankas paimti. Norint, kad
dailininkai projektuojamam lei-
dinui susidomėtų ir jam pri-
tartų, reikia tuoj pat skelbti
ir pavardes, kam visas tokio
leidinio paruošimo, redagavimo
ir apipavidalinimo darbas bus
patikėtas, užtikrinant, kad jis
nebus atiduotas į filatelistus,
numizmatikų, korespondentų ir
kitokių gerų, tačiau šioje sri-

formas ar daryti socialines refor-
mas. Kas įdomiausia, kad tokių
gabumų ir geriausia prasme am-
bicijų asmuo, visiškai nepaisė sa-
vo karjeros, net paties savęs ir
savo jėgų ar savo ligų. Jis pa-
lenkė save laiko uždaviniam ir
Bažnyčios misijai, siekė savo tau-
tą išvesti iš dvasinių sutėmų bei
gresiančių dvasinių pavojų, ir vi-
sa tai jis darė su dideliu prama-
tymu toli pirmyn.

Vertybių derinimas, kurį Ma-
tulaitis dėjo mūsų krikščionišku-
jų sąjūdžių ir vienuolių veiklos
pagrindan, buvo padiktuotas ne
tik gilaus krikščionybės suvoki-
mo, bet ir savo laiko klaidos gy-
dymo. Revoliucinės srovės, la-
biausiai jaučiamos Lietuvos kai-
mynystėje, tiesiog skaldė bet ku-
rias vertybes ligi pačių kraštuti-
niausių ribų. Matulaičio atsaky-
mas buvo pozityvus ir veiksmi-
gas, siekias nors ir mažoj tautos
išlaikyti pusiausvyrą. Dabar, kai

(Nukelta į 4 psl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR
GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v.
vak. Šeštadienis 10-1 val. Trečiadienį
uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076.

Rezid. Tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS,
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 S. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą,
jei neatliepia, skambinti EU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PProspect 8-1717
Rez. 3241 West 66th Place
Tel.: RRepublic 7-7688

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 5; trečiadieniais uždaryta. Andieniais ir
penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAZYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-6los ir California
Val.: kasdien nuo 9-5 val. vak.
Šeštadienį 9-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9
amr., penktadienį 1-5 trečiadienį
uždaryta.

Ofiso — HE 4-5758.

DR. M. BUDRYS
ALERGJIA
2751 West 51st Street
Valandos: andieniais, penktadieniais
2-9 v., šeštadieniais 10-1 p. p.
Ligoniai priimami pagal susitarimą.

tyje nenusimanančių žmonių

rankas.
Statydama savo raštui taš-
ką, Informacinė Sekcija "Dir-
voje" dar norėtų beveik tvir-
tinti, kad ir skaidrinė meno
paroda gali būti kažkas nepa-
prasto, kad k. br. gal net to-
kių stebuklų nėra matęs. Ne
tik k. br., bet ir daug čikagie-
čių esame grožėjai Lietuvių
foto archyve sukaupia lietuvių
dailininkų kūryba skaidrinė.
Nuotraukos tikrai daugeliu at-
vejų atrodė nepaprastos. Bet
jos jokių būdu negali mums

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val pagal susitarimą: Pirm. antr.,
ketv. 2-5, 7-9 val. Penkt. 2-5 ir
šeštadienį 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
atsiliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŲNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-2 ir 6-8 val. vak.
Šeštadienį 12-3 val. popiet.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220 Rez. Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSIA
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį
nuo 12 iki 3 v. ir nuo 6 iki 8 v. v.
Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.;
šeštadienį nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
tarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 8-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį
ir šeštadienį tik susitarus.

Tel. — RELLiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvės gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį
nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak.
Šeštadienį 12-3 val. p. p., trečiadienį
uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį, šeštadienį ir kitu
laiku pagal susitarimą.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
6-8 val. vakarų. Trečiadienį, nuo
11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštadienį,
11 val. ryto iki 3 val. p. p., uždaryta.

Ofiso telefonas: RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv. 5-8 val.,
antradienį ir penktadienį 1-4 val.
Pirmadienį tik susitarus.
Atostogos nuo birž. 28 iki liepos 28 d.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
šeštadienį 9 v. v. 2-3 v. p. p.

atstoti kūrinio originalo. Iš
skaidrės jokių būdu negalėsi-
me nustatyti originalo vertės,
kartais net būsimie savotiškai
apgauti, nes geras fotografas,
naudodamas pasakiškai ištobu-
lintą šiandieninę fotografavi-
mo techniką, gali ir paprastą
kuolą nufotografuoti taip, kad
jis nuotraukoje atrodytų tikras
skulptūros šedevras.

Žodžių, skaidrės dar jokių
būdu negali atstoti nei meno
galerijų, nei muziejų, nei mū-
sų dailininkų originaliųjų dar-
bų parodų. Reikia tik apga-
ltauti, kad PLB Seimo pro-
ga čia pasukta visai netikru
keliu.
k. br.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Valandos pagal susitarimą
Uždaryta trečiadieniais.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7691
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 9-12 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį.

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį,
šeštadienį 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienį
šeštadienį 8 v. r. iki 3 v. v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINIS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirmad., antradienį, ketv., penkt.
nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v.
šeštadienį nuo 2-4 val. popiet. ir kitu
laiku susitarus telefonu.

Telef. REpUBLIC 7-2290
DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATOS
CHIRURGJIA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antradienį, nuo 2-5 popie.
ketvirtadienį, nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA SIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGJIA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687 2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELLiance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val.
iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.;
antr. ir penkt. nuo 12 iki 4 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-3 v. v., penktadienį, 10-12
v. r., 2-3 v. vak. Šeštadienį 1-4 v. va-
karų. Šeštadienį ir trečiadienį uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ
LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1233

Ofiso val.: Pirm., antr., ketv., Trečiadienį,
penkt., nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. Šeštadienį 2-4 val. popiet. ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-3123, Namų GI 8-6199
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Pirmadienį ligonius tik susitarus
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak.
Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJĄ IR
MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak.
šeštadienį 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6648 So. Albany Ave.
Val. pirm., antradienį, ketv. 6-8 v.
vak.; penkt. ir šeštadienį 2-4 popiet.
Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 val. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Trečiadienį, penktadienį, uždaryta.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antradienį, penktadienį, 1-4
ir 6-8 v. v., ketvirtadienį 6-8 v. vak.
šeštadieniais 1

KAI ŠOKĖJAI JAU NETELPA AMFITEATRE

Dr. Leonas Kriaučeliūnas apie Trečiosios lietuvių tautinių šokių šventės paruošą, šokėjų antplūdį, kūrybinio žodžio rečitalį, balių ir kt.

Vienas išskirtinių, Lietuvos laisvės atkūrimo auksinį jubiliejų atžymintių įvykių — Trečioji lietuvių tautinių šokių šventė Chicagoje jau čia pat — liepos 7 dieną. Tiek šokėjų gretose, tiek šventei organizuoti patikėtų žmonių tarpe šiomis dienomis jaučiamas tiesiog karštingas darbų metis. Viso to užmojo įkūnijimu ir, tikimės, puikiu rūpestio ir darbo rezultatu netrukus galės gerėtis dešimtūkstantinė žiūrovų minia. O šiandieninėje šventės paruošos įtampoje užkalbinamo Tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininką dr. Leoną Kriaučeliūną.

— Kokie šiuo metu yra Jūsų svarbiausieji rūpestiai, kai iki Trečiosios lietuvių tautinių šokių šventės beliko vos pora savaitėlių laiko?

— Rūpestių ir darbų, ypatin gal šventei artėjant, yra labai daug. Didžiausiu rūpestiu beliko pati šventė ir su ja susiję kiti parengimai. Šventėje dalyvaus didelis šokėjų skaičius ne vien iš Chicago, bet ir iš tolimesnių vietovių. Atvykstančius reikia aprūpinti nakvynėmis, daug planuoti, kad gerai praeitų repeticija. Repeticijos pravedimu rūpinasi vyriausia šokių šventės vadovė Jadviga Matulaitienė ir jos talkininkai. Komitetui tenka pasirūpinti sąlygomis, kad repeticija gerai pavyktų: šokėjus pamaitinti, išvežioti į jiems paskirtas vietas, sirgti daugeliu kitų mažesnių ir didesnių reikalų.

Antras rūpestis, kad šventės dieną užpildytų mūsų tautiečiai. Visi, norintieji šventėje dalyvauti, bilietus turėtų stengtis jau dabar įsigyti. Taip pat laukiama, kad prieš šventę įvykstančiame baliuje mūsų visuomenė taipgi pasistengtų dalyvauti. Žinoma, neturėtų būti užmirštas ir Aldonos Eretaitės rečitalis. Taigi pagrindiniai rūpestiai šiuo metu jau yra tik pati šventė ir su ja susiję parengimai.

— Ar visuomenėje jaučiamas stiprus susidomėjimas šia jubiline šiu metų Tautinių šokių švente? Kiek jos paruoša išjudino jaunimą ir kiek tikimasi šokėjų šventėje sutelkti?

— Visuomenėje susidomėjimas švente jaučiamas gal net didesnis negu anksčiau buvusių šven-

čių progomis. Šventės reikalus gyvas mūsų spaudoje, o tai sužadina ir visuomenės dėmesį. Jaunimas šia švente tikrai domisi. Užtenka paminėti, kad šioje šventėje dalyvauja rekordinis grupių ir šokėjų skaičius... Net ne visi šokėjų būreliai į šią šventę pateko. Vėliau užsiregistruojantiems reikėjo atsakyti, ne todėl, kad pavėlavo, bet dėl to, kad neįmanoma visu, norinčių šokti, sutalpinti Chicago amfiteatro salėje ir grindyse. Taipgi negalėjom sutalpinti ir mokyklinio amžiaus vaikų visų ratelių, turėdami pasitenkinti tik Chicago ir artimesnėmis jos apylinkėmis. Gausus jaunųjų šokėjų dalyvavimas užtikrina, kad po penkerių metų turėsime jau ketvirtąją Tautinių šokių šventę.

— Įdomu, koks orkestras gros šventėje ir kas paruošė jų muzikinį apipavidalinimą, kiek šokių bus visai naujų, naujai muzikiniai paruoštų?

— Šventei gros simfoninis 50-ties asmenų orkestras. Muzikinį šokių apipavidalinimą paruošė ir orkestrui diriguos muzikas Jonas Zdanis. Programoje yra daugiau kaip pusė tokių šokių, kurie praėjusiose šventėse nebuvo šokti, todėl juos šventinėje programoje reikia laikyti naujais. Suprantama, jų muzika bus taigi visai naujai paruošta.

— Bene pirmą kartą čionyktėje šokių šventėje dalyvaus šokių grupės ne vien iš JAV ir Kanados, bet ir iš kitų kontinentų? Iš kur tikimasi jų sulaukti ir kaip sprendžiamos jų atvykimo išlaidos?

— Tautinių šokių šventės JAV ir Kanados lietuvių jaunimui paliko didelį įspūdį, todėl šios šventės grožiu pasidalinti komitetas ryžosi pakviesti grupes ir iš kitų kraštų. Gaila, kad komitetas negalėjo įveikti visų sąlygų, kurios užtikrintų šokėjų atvežimą. Bet esame tikri, kad šventėje, be JAV ir Kanados šokėjų, dalyvaus ir Urugvajaus lietuvių šokėjų ratelis. Suprantama, kad pagrindinė kliūtis atvykimui iš kitų kraštų yra kelionės išlaidos. Komitetas šiam reikalui gavo aukštesnį, bet ir aukos galutinai lėšų trūkumo neišsprendė, todėl tesu-

lauksime tik vieną Urugvajaus lietuvių tautinių šokių šventės organizacinio komiteto pirmininkas. Nuotr. Dave Schuessler studijos

Šitaip sukosi šokėjų rateliai Antrojoje lietuvių tautinių šokių šventėje, Chicagoje, 1963 metais. Nuotrauka Jono Garlos

— Kaip žinome šokių šventės pasisekimas pareina ne vien tik nuo šokėjų (nors didžiausia dalis ir nuo jų), bet ir nuo šventės vadovaujančio pranešėjo ir nuo visos programos planuotojo, saitytume, lyg ir režisieriaus. Ant kieno pečių ši kartą tokios pareigos užkraujamos ir kodėl jie buvo pasirinkti?

— Jau buvo skelbta, kad šios Tautinių šokių šventės pranešėja bus viešnia iš Vokietijos aktorė Aldona Eretaitė. Tikime, kad ji nei šokėjų, nei svečių neapvils. Pačia programa paruošė Lietu-

Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Trečiosios lietuvių tautinių šokių šventės organizacinio komiteto pirmininkas. Nuotr. Dave Schuessler studijos

vių tautinių šokių institutas. Ją įgyvendinti pakviesta vyriausia vadovė Jadviga Matulaitienė iš New Yorko ir jos asistentė Danutė Breichmanienė ir Galina Gobienė iš Detroito. Mokyklinio amžiaus vaikų programos pravedimui talkininkaus čikagietė Irena Smiėliauskienė. Programos paruošimui ypatingai daug darbo yra įdėjusi J. Matulaitienė, todėl neabejotina, kad pati programa bus gerai paruošta ir amfiteatre puikiai atliktą.

Nusakyti priežastis, kodėl mištos mokytojos buvo parinktos, būtų gana sunku. Bet bene svarbiausia — tai jų patyrimas, parodytas sugebėjimas ir tikras lietuvių tautinių šokių pažinimas. Tas ir sukelia didžiausią jomis pasitikėjimą. Be to, pakeitimas vadovaujančių asmenų inėš daugiau įvairumo. Pirmosios tautinių šokių šventės meninę programą tvarkė Bruno Shotas ir jo pakviesti talkininkai, kurie vėliau sudarė Lietuvių tautinių šokių institutą branduolį; antrąją šventę rikiavo klyvländietis Liudas Sagys; trečioji tenka tvarkyti Jadvigai Matulaitienei ir jos talkininkams. J. Matulaitienė artimai bendradarbiauja su Lietuvių tautinių šokių institutu, tuo būdu yra jaučiamas glaudus ryšys tarp programos nustatytųjų ir jos įgyvendintųjų.

— Be abejo, šventės savaitgalyje, kada Chicagon suplauks tiek "svietelio", įvyks ir daugiau

kultūrinių bei pramoginių programų. Kokios, kada ir kur jos yra pramatytos?

— Be papildomų programų jočia šventė neapsieina. Ir šios šventės proga įvyks kultūrinių ir pramoginių programų. Liepos mėn. 5 d. (penktadienį) Jaunimo centre įvyks aktorės Aldonos Eretaitės rečitalis. Pagarba bus atiduota kūrybiniam lietuviškam žodžiui, poezijai. Čia taip pat, tur būt, turėsime progos ir atskirai pamatyti Urugvajaus šokėjų. Šeštadienį vakare (liepos 6 d.) Arlington Park Race Track salėse įvyks šokėjų ir svečių susipažinimo balius. O sekmadienį jau pati šokių šventė. Tikimės, kad mūsų visuomenės visuose šiuose rengimuose gausiai dalyvaus.

Tiesa, jau buvo ir priekaištų, kodėl balius rengiamas šeštadienio vakare. Bet šituo kaip tik buvo taikytasi prieš šokėjų. Nes sekmadienį, paskutinį šokį sušokus, kone visi tuoj pat išvyksta. O ne paslaptis, kad tiek šokėjai, tiek suskridę žiūrovai pasižmonėti nori. Ir jei šeštadienį nebus progos sudaryti, patys ją vis tiek susiras.

— Tur būt, neapsieisime tokia proga ir be amerikiečių ir kitų mums palankių svečių? Ką jų tarpe galime tikėtis pamatyti?

— Šventėje kalbų stengiamės išvengti, bet visiškai jų atsisądėti neįmanoma. Ypatingai svarbu, jei šventėje dalyvauja žymesni amerikiečių. Šventėje sutiko dalyvauti ir trumpą žodį tarti Il-

MEDARDAS BAVARSKAS

RULETĖ

Ant ruletės margo stalo aš paklojau
Visa, ką turėjau: gyvenimą ir širdį ir sapnus.
Ir kad ji tikėtų manimi, aš jai po kojomis
Sukroviau senus prisiminimus.

Ji padėjo kortą vieną — savo meilę.
Aš net nežinau, ar buvo ji tikra, ar ne.
Ir be jokio skrupulo, be galiesčio
Ji minutėlei palietė mane.

Nė vienas kitas cento nepadėjo
Šiam žaizdame be laimės, be naudos.
Žinojo, kad laimėjęs, ar pralaimėjęs
Jau nebežinau ant ruletės stalo niekados.

Minia žmonių apspito mus azarto tokio dar nemačiusi.
Azarto, kurs niekuomet nepasikartos.
Senas croupier su rankom drebančiom pasuko ratą
Ruletės su gyvenimu (ar dviem, aš nežinau) ant jo.

Ruletė sukosi, ir sukosi, ir sukosi. Sustojo ji.
Croupier pastūmė jai mano gyvenimą, svajones ir sapnus
Ir prisiminimus senus, kuriuos buvau padėjęs jai po kojomis.
Aš pralaimėjau. Nebus gyvenimo, nebus sapnų ir jos nebus.

Girdėjau minią šaukiant: "Neverta ji net žmogumi vadinti!
Tai ne žmogus! Tai pabaisa! Šalin su juo! Gana!"
Tada laimėjimus visus sau susirinkusi,
Be žodžio stovintį paliko ji mane.

CONFITEOR

Kadaise čia žydėjo paslaptingos rožės.
Jau nebeliko jų. Tik dulkės...
Nereikia rožių man, nei alyvų. Aš nežinau jų grožio.
Mea culpa, mea culpa, mea culpa.

Kadaise aš su slibinais norėdavau kovoti.
Dabar terpiu tik reikalėliai smulkūs.
Bet vertesni man, negu kad rojus išsajotus.
Mea culpa, mea culpa, mea culpa.

Dažnai nupuolu aš ir atsikelti nenoriu.
Laikyk tvirtai mane ir nebeleisk parpulti.
Kad ir nevertas aš to, — menkas ir nedoras...
Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

liniois valstybės gubernatorius S. Shapiro. Taip pat tikimės, kad šventėje dalyvaus ir Chicago miesto burmistras R. J. Daley.

—Kaip vyksta aplamai visas koordinacinis šventės organizavimas ir jos baigminio paruošimo darbas, kalbant su žmonėmis, organizacijomis ir pan?

Šventės rengimo darbai vyksta sklandžiai. Sulaukiame daug talkininkų, taip pat ir rėmėjų. Komitetas yra bendruomeninė institucija, todėl artimai bendradarbiaujame taipgi su JAV ir Kanados bendruomeninėmis institucijomis.

— Ko labiausiai pageidautumėte iš lietuviškos visuomenės ir iš pačių šokėjų Tautinių šokių šventės paruošoje ir pačioje šventėje?

— Savo pageidavimus visuomenėi jau esu anksčiau pareiškęs.

Šokėjams ir mokytojams turiu viešą pageidavimą: tai ištermės ruošiantis — susiklausymo ir drausmės repeticijų ir programos metu. Trečioji šokių šventė jau netoli, tebūna ji visų lietuvių tautinės gyvybės išreiškimo, savos kultūros meilės, organizuotumo ir vieningo susipratimo demonstracija. Tuo pačiu parodysimės Lietuvos okupantui mūsų tautinį tvirtumą, vieningumą ir nepalaužiamą siekimą laisvės Lietuvai. O svetimieji tepamatys mūsų vertę laisvėms būti ir tą didžiulę skriaudą, kurią daro okupantas mūsų tautai. Šventės pasisekimas bus garbė visai lietuvių išeivijai ir akivaizdus įrodymas, kad tik tautinėje jungtyje, organizuotoje Lietuvių Bendruomenėje galime atlikti didelius ir reikšmingus darbus.

krp.

IŠILGAI AFRIKOS

Kazys Almenas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

8. KHARTOUMO LINKSMYBĖS IR NAKTYS AFRIKOS SAVANOJE

Shendi — Khartoum — Wad Medani, 1968.IV.14-22.

Apie šiaurės Sudaną nedaug yra ko rašyti. Tai dykuma, kuri prasideda, vos 100 m. nuo Nilo krantų nutolus. Saulė pasitusiai karšta ir keliai (jei mes juos taip teiksimės vadinti) pasitusiai blogi. Žmonės draugiški ir svetingi. Verčiasi jie ožkų, avių ir kuprų auginimu. Užu tie gyvuliai minta toje dykumoje, man taip ir liko neaiškiu.

Nežiūrint žmonių svetingumo, nepasakysčiau, jog tai buvo maloniausia mano kelionės dalis. Nuobodoka žiūrėti kilometras po kilometro, pagaliau šimtas po šimto kilometrų į smėlio ir akmenų lygumą. O kai saulė svilina viršum galvos taip, jog atrodo, kad net smėlis turėtų tirpti, tai vaizdas darosi dar nuobodėnis.

Tiek dėl to šiaurės Sudano. Apie patį Khartoumą irgi ne ką daugiau

ir mieliau raščiau. Įkyrėjo man jis per tas šešias karštas, brangias ir mane nervinančias dienas, kurias ten buvau priverstas praleisti. Tai nuobodžia ir kažkaip nenatūraliai modernus miestas. Po jį pasivaikščiojus, atrodo, jog Khartoumas susideda vien tik iš didžiulių ministerijų pastatų, aptiekų ir lėktuvų kompanijų biurų. Jokio anų margo gyvumo, taip būdingo Afrikos miestui, čia nėra. Naštomis apkrauti gyvuliai į miestą neleidžiami, visos krautuvės nuo gatvės atskirtos stiklu. Khartoumas ir nėra natūralus miestas, bet tik dirbtinis, mažas pasauliukas, sukurtas Sudano biurokratų, idant galėtų patys sau įrodyti savo "modernumą". Tikrasis miestas yra kitoje pusėje Nilo ir vadinasi Omdurman. Gyventojų skaičium jis prašoka patį Khartoumą (Omdurman — 300.000, Khartoum — 200.000). Jis labai margas ir gyvas vietinės prekybos centras.

Nilas šiaurės Sudane. Žalumos juosta tiek plati, kiek matyti nuotraukoje. Už jos — dykuma.

Bet grįžkim prie Khartoumo ir jo visagalių ministerijų. Vaikščiodamas po miestą, keikiau jo tiesias ir perkaitusias gatves. Atvykau gi "tikrosios Afrikos" pamatyti, o dabar štai landžioju po ministerijų biurus. Bet, antra vertus, kas gi yra ta šiandieninė "tikroji Afrika"? Deja, manau, jog mano patyrimas Khartoume sudaro ir tolydžio dar daugiau sudarys tos "tikrosios Afrikos" neišvengiamą dalį. Būtent, tai centralizuotas, ginkluota jėga paremtas, privilegijuotas ir savo privilegijas žūt būt išlaikyti pasirėngęs biurokratizmas.

Dozė to aprašiau ir praeitoje atkarpoje. Bet tai buvo tik tolimos provincijos jauni, naivūs, nors jau suspėję stebėtina subukaprotėti, biurokratai. Tikrieji profesionalai, kaip ir pridera, tupi privilegijuotame Khartoume. Čia didžiulėse, raudonų plytų ministerijose biurokratizmas žydi savo skaidriausiom spalvom.

Sudane tam žydėjimui klestėti yra tinkamiausios sąlygos. Tai milžiniškas kraštas, pločiu apėriąs daugiau tris Texas valstijas. Susisiekimas čia labai blogas, provincijos tolimos, atsilikusios ir nepatikimos. Tai įvairių genčių, įvairių odos atspalvių, įvairių religijų kraštas. Nieko nėra, išskyrus kolonijinę tradiciją, kas jungtų šio krašto žmones. Užtai privilegijuotoji, valdančioji klasė ir nepasikliauja žmonėmis. Policijos ir armijos automatai yra patikimesnė jėga. O pagal buvusių kolonizatorių modelį pastatytas Khartoumas yra saugi ir patogiai vieta gyventi valdančiesiems.

Toks tai kraštas yra Sudanas. Ir istorija tokių kraštų yra pažinėjusi ir daugiau, o ir dabar jų dar pažįsta. Tai, kad biurokratinė klasė čia tamsaus odos atspalvio ir islamo tikybos, yra pagaliau tik vietinis skirtumėlis.

— Pas mus mažai atvyksta turistų, — prisipažino man turizmo ministerijos atstovas, kuris tepadėjo man tik tuo, jog pasiūlė su klaidomis išspausdintą brošiūrėlę.

— Gerai tie turistai daro, — sakau.

— Ar tie, kurie atvyksta?

— Taigi tie, kurie neatvyksta, — pabrėžiu. Buvo jau penkta diena laukimo, ir mano nuolatiniai pasižadėjimai sau būti mandagiu ir kantriu darėsi jau neveiksmingi.

— Tai ką? Nepatinka jums Sudanas? — patriotiškai išsijėdė atstovas.

— Koks Sudanas? Kol kas temčiau tik dykumą šiaurėje ir ministerijų raštines čia.

Visą kitą pamatyti gi uždrausta...

— Suprantate, kiekvienas kraštas turi savo įstatymus, — paašškino jis, kaip gerai išauklėtas biurokratukas.

Be abejo! Ir dar kokius tuos įstatymus! Bet su tokiais įstatymais, kaipgi galima tikėtis sulaukti turistų? Sudane, be specialaus leidimo, yra uždrausta vykti į pietus, į vakarus ir į rytus. Yra uždrausta peržengti Etiopijos ir Ugandos sienas. Uždrausta iš viso važiuoti per Sudaną privačiom priemonėm. Tai buvo ne tik pasakyta, bet rašyta užrašyta mano vi-

(Nukelta į 4 psl.)

Centrinė gatvė sankryža Khartoume. Viduryje s sankryžos — Taikos balandžio paminklas. Kitoje pusėje — "Moskvič" ir "Volgos" agentūros salonas. Nežinia kodėl jis buvo uždarytas, ir jokių sovietinių mašin jame nesimatė.

Omdurmano turguje man pozuoja vietiniai pirkliai. Veiduose atsispindi jų negriškoji ir arabiškoji kilmė.

ISILGAI AFRIKOS

(Atkelta iš 3 psl.)

zoje: "Forbidden to travel through Sudan by motorcycle". Iš tiesų vienintelis visai leistinas būdas aplankyti Sudaną yra tik lėktuvu atlekti į Khartoumą ir taip pat lėktuvu išlekti iš jo. Khartoume biurokratai yra tikri savo galia. Visas kitas kraštas jiems kelia abejonių, ir geriau gi neleisti svetimų į vietoves, kur jie galėtų pamatyti, jog ne viskas taip gražu, kaip Khartoumas piešia.

Teoretiskai, žinoma, vykti galima. Sudanas gi laisvas, demokratiškas kraštas! Tik smulkmenėlės reikia: leidimo iš Vidaus reikalų ministerijos...

O, Dievulėliau, tas leidimas! Nevarginsiu jūsų aprašymais, kaip diena po dienos eįau ir sėdėjau tose Vidaus reikalų ministerijos raštinėse, kaip užpildžiau visokius blankus, kaip bandžiau šypsotis ir įtikinėti, jog esu tik ko paprasčiausias turistas, kaip po kelių valandų dėsimo, gaudavau atsakymą: "Prašau ateit rytoj". Būtu, be abejoj, galima iš to viso išspausti ir tam tikro humoro. Satyrai čia medžiagos apšėiai. Bet bijau, kad tas humoras suktųsi apie tokias detales, jog tie biurokratukai sveikina bei saliuotuoja vienas kita, sutrepsdami, dešine koja, jog vieni nešioja skrybėles su plunksnom, kiti be plunksnų, jog dalis jų dar turi savo genties ženklus, įrėžtus į tamisus skruostus. Bet visa tai, iš tiesų, yra smulkmenos, ir jau trečią laukimo dieną jos pasidaro visiškai nebe juokingos. Esmė irgi lieka tame, jog jie čia turi galia, jog pagal jų įsakymą, taip pat dešine koja sutrepsdami, atsaliuotuos ne menkas skaičius policijos, ginkluotos ne lazdom ar ietim, bet labai efektingai atrodančiais automatais, pakabintais vamzdžių žemyn kryžmai per nugarą. Nepatikrinau, kur gaminti tie automatai. Bet tai irgi smulkmena, o iš apkabų galima spręsti, jog tarpina jie bent 20 šūvių. O tas dėsimas ir naivūs išsiskinėimai irgi turi visai ne naivia priežastį. Paprasčiausiai jie nenori, kad tu vyktum, bet tuo pačiu nenori šito pareikšti tau tiesiogiai. Sudanas, mat, yra laisvas, demokratiškas kraštas! Taip bent rašo laikraščiai Khartoume.

Atvirai kalbant, neturėjau leidimui daug vilties, bet bandyti reikėjo. Žvilgsnis žemėlapių parodys, jog Sudanas telkšo išsiplėtęs taip plačiai, jog aplenkti jį tegalima tik per Raudonąją jūrą. Gal biurokratams įgriso mano atkaklumas, gal užtai, jog sakiau, kad eisiu pas patį prezidentą, jei negausiu tikro ir tiesaus atsakymo, šeštą dieną buvau jau nuvestas pas ministerijos pirmininką, pas generolą su keturiom žvaigždėm, trim telefonais, išpurtusiu veidu ir mažom akutėm, kurios žvelgė nuolat kažkur pro šoną. Žodžiu, atsidūriau jau pas patį to nelemtos ministerijos biurokratų biurokratą. Kaip pridera žmogui tokiam aukštame poste, jis per pirmąsias penkiolika minučių nekrepė į mane jokio dėmesio. Kalbėjosi telefonais, garsiai maišė didelę stiklinę arbatos ir žvalgėsi pro šoną tom mažom savo akutėm. Tada pagaliau atsisuko į mus, reiškia ne į mane, bet į mane atvedusį ir šalia įsitempusiai bestovintį karininką. Kalbamasi čia arabiškai. Dar pusvalandį jie kalbėjos telefonu, didžiai gerbiamas ir svarbus generalas savo minkštai atrodančia ranka kažką žymėjosi blokte. Pagaliau atėjo mano likimo išrišimo minutė! Jis teikė žvilgtelti tiesiai į mane! Ir, stebukle, net prakalbo mano adresu, ir tai gana taisyklinga anglų kalba. Patį žodžių eiga gal sukeista, bet visi minimi punktai buvo jo šviesios prakilnybės ištarti:

— Leisime jums vykti į Pietus. Jūs turėsite iš Khartoumo vykti traukiniu į Kosti, iš Kosti laivu į Juba, iš Jubos lėktuvu į Entebbe. Negausite leidimo, kol neatnešite lėktuvo bilieto. Motociklu jums važiuoti uždrausta. (Tai buvo įrašyta pase). Bet kur sustoti taipgi uždrausta. Fotografuoti uždrausta. Jei koks karininkas jus pamatys fotografuojant, būsite areštuotas ir grąžintas į Khartoumą. Ar viskas aišku?

Ausis turiu didokas ir girdžiu puikiai. Atsakiau jog taip. Šviesusis generolas pasirašė. Iš esmės esu bailus ir atsargus žmogus. Du kartus žvalgaus, prieš pereidamas gatvę, bet šį kartą buvau nemenkai supykęs ir, be to, jau spėjau susigaudyti Sudano realybėje.

Leidimą turėjau. Daiktus susipakavęs jau buvau anksčiau. Nuėjau tiesiai į viešbutį, sumokėjau ir išsistūmiau savo "mažiuką" iš kiemo. Ka tik lėktuvu atlėkęs turistai iš Kanados (jis po to pagal visas taisykles iš išlėkė iš Khartoumo) paklausė manęs, kur aš važiuoju.

— Į Pietus, — atsakiau.
— Į Pietus, su tuo motociklu?
— Taip, su tuo motociklu.
— Kaip toli į Pietus?
— Ot šitai, — sakiau, — ir man pačiam įdomu. Pamatysime.

Buvo trečia valanda po pietų, dar vėniškai karšta, tai užsirišau Egipte pirktą turbaną ant galvos. Mažiukas užsivedė be prie-kaišto, ir mudu išbėrėme iš to nelemto Khartoumo.

Turiu dabar štai puikią progą į šiuos užrašus įvesti ir įtampos. Netvirtinsiu, jog pats toso įtampos nepatiriau. Kaip minėjau, drąsa nepasižymi. Bet čia kelionės užrašai, ne nuotykių romanas, tai galiu pasakyti iš karto, jog nubėrėme mudu per šešias dienas artį 900 km per ta uždraustą Sudaną. Važiavo-

Šiaurės sudaniečio — arabo tipas, sutiktas traukinyje.

me palei Mėlynąjį Nilą iki Sennar, po to tiesiai į vakarus iki Kosti, po to jau Baltojo Nilo pakrantėm į pietus iki Malakal. Čia jau prasideda Nilo aukštupio pelkynai, tai Malakale sėdom į laivą. Pakeliui į Juba, žvelgdamas į jau trečią dieną aplinkui besitiesiančius, neižengiamus, papirusais apaugusius pelkių plotus, ir rašau čia šiuos užrašus.

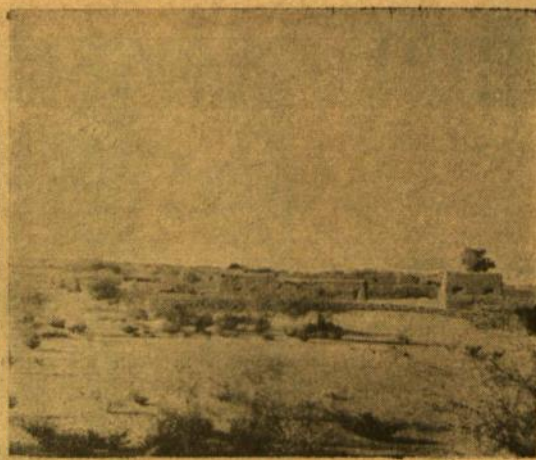
Iš tiesų svarbiausieji sunkumai, kuriuos patyriau per tas šešias dienas, buvo keliai (jeigu juos taip drįsime vadinti) ir saulė. Kaip spėjau, centralizuotosios biurokratijos jėga Sudane tesiekia vien didesnes vietas. Kaimuose tu "oficiozu" kaip ir nėra, o miesteliuose jie tokio žemo išsilavinimo lygio, jog labai menkai bet kokiuose reikaluose ir tesusigaudo. Parodai jiems popierių su antspaudu, tai jie ir kinkuoja galvas, pakviesdami tave net stiklinei arbatos. Apskritai, nenorėčiau, jog iš mano šių užrašų susidarytų bloga nuomonė apie Sudano gyventojus. Be tos privilegijuotos valdančios klasės, kuri pagaliau čia elgiasi labai panašiai kaip ir to paties rango klasės kituose kraštuose, iš sudaniečių, beveik be išimties, patyriau tik gero. Kartais tiesiog to gero buvo beveik per daug, svetingumo supratimas čia kitoks kaip Amerikoje.

Cūmta į pietus nuo Khartoumo pradeda palaipsniui keistis. Čia jau periodiškai būna lietaus sezonai, ir to lietaus daugėja, važiuojant vis toliau į pietus. Iki kokių 300 km nuo Khartoumo (išskyrus aplaistomus žemdirbystės plotus Geziroje) plyti vadinamoji "neturtingoji savana" (poor savanna). Tai išmėtytu

dygiakrūmių ir retų, šiuo metų laiku visiškai belapių medžių kraštas. Prie to čia prisideda dar ir skurdoka savanos žolė. Tai lygututėlis kraštas, ir žvelgiant į horizontą, belapiai medžiai susilieja, atrodo, lyg jų šioje savanoje būtų tikras miškas. Bet tai tik nuotolio sudaroma iliuzija. Iš tiesų, medžiai ir dygiakrūmiai (su 2-ju colių ilgumo, kietais, kaip kaulas, dygliais) čia teauga kokių 50-100 metrų nuotolyje vienas nuo kito. Taigi, kraštas yra visiškai atviras, todėl ir įmanoma per jį pravažiuoti. Bet kelio, mūsiška to žodžio prasme, čia iš viso nėra. Tėra tik pravažiuotos vėžės, tiksliau takas, visa eilė per savaną paraleliai einančių ir tarpusavyje besikryžiuojančių vėžių. Kaip kuriam sunkvežimio vairuotojui geriau atrodė, taip jis ir važiavo. Svarbu išlaikyti tik tą pačią kryptį, ir viskas. Po lietaus tokie "keliai", žinoma, visiškai nepravažiuojami.

Keliauti motociklu, išsireiškiant kukliai, čia nėra lengva: vietomis smėlis, vietomis sunkvežimių išplaktos duobės, vietomis supus tytas, į dulkes pavirtęs savanos juodžemis. Kartais greitai tegali būti tik 10-15 km į valandą. Jeigu bandytume važiuoti greičiau, tai išbarstytum pakelėje visus nuosavus dantis ir motociklo varžtelius. Tačiau lygesnėse vietose galiama jau ir iki 30 km į valandą patraukti.

Važiuodavau nuo 6-tos valandos ryto (saulė teka) su mažais sustojimais atsigerti arba padaryti kokią uždraustą nuotrauką iki 11-tos, kartais 12-tos. Tada temperatūra sau-

Kaimas šiaurės Sudano dykumoje

lėje jau būna apie 45-55 laipsn. C., ir važiut darosi neįmanoma. Sustodavau kokiam kaimelyje ir pralaukdavau visą karštymetį. Čia ne Egiptas, laukti jau reikia iki 4-tos. Tada važiuodavau tolyn iki maždaug 6-tos valandos vakaro. Tropikuose, mat, diena ir naktis visais metų laikais yra panašaus ilgio. Taip į dieną, priklausant nuo kelio ir kelionės sąlygų, įveikdavom su Mažiuku apie 100-150 km.

Pirmas dvi dienas, išvažiavus iš Khartoumo, buvau dar taip įbaugintas jo šviesybės, prakilniausio generolo iš Vidaus reikalų ministerijos, jog nusprendžiau miegoti pačioje savanoje. Geriau jau, sakau, bylinėsiuos su koku liūtu negu su žvaigždėtu Sudano biuro-

kratu. Iš tiesų toks sprendimas lemia tik praleistos nakties patogumą, o ne jos pavojų. Liūtai, nežiūrint savo reputacijos, žmones Afrikoje puola labai retai. Šitai daro tik atskiri "psichotiški" individai, kurie greitai po to būna sunaikinami. Nors liūtų šioje Sudano dalyje taipgi yra, bet apie toki, žmones puolantį liūtą čia neteko girdėti. Taigi, prieš atsiguldamas nakčiai, daugiau baiminaus uodų kaip liūtų. Esu ne kartą miegojęs Amerikos prerijoje, kur uodai naktį gali paversiti ištisa kankyne. Tikrumoje, išskyrus dygiakrūmius ir keletą viršuje tingiai besklandančių maitvanagių, Afrikos savana ne taip jau daug skiriasi nuo Amerikos prerijos. Žemė tiek pat kieta, dangus tiek pat žvaigždėtas, žiogų garsai ir vėjo padvelkimas tas pats. Laimei, uodų čia buvo mažiau. Miegojau kuo puikiausiai, ir atsibusti, saulei tekant, nebuvo vargo. Pažadindavo egzotiški Afrikos savanos ryto garsai, būtent — gaidžių giedojimas kuriam, kad ir tolokame, vietiniame kaimelyje. Garsas toli neša šioje lygumoje. Atsibudavau su gaidžio giedojimo aidu ausyse ir su tuo miglotu dar nenukratyto miego jausmu. Kur esu? — būdavo pirmas klausimas. Ir tik gerokai patrynęs akis ir pažvelgęs į gretimą dygiakrūmį ir šalia jo kantriai stovintį Mažiuką, prisimindavau:

— Ach, taip! Afrikos savanoje...

(Kitą šeštadienį K. Almenas brausis gilyn per uždraustąjį keliauti Sudaną).

ARKIV. J. MATULAITIS

(Atkelta iš 2 psl.)

II Vatikano susirinkimas atskleidžia krikščionybėje esantį vertybių derinį ir ragina jį taikyti gyvenimo tikrovėje, aišku, tai yra pozityvus atsakymas ir į šių dienų pasaulyje besireiškiantį blaškymąsi tarp įvairių kraštutinių ir pasimetimų. Matulaičio šūkis "jausti su Bažnyčia" darosi tiesiog gyvybinis ypač šiandien, kada įsigali įvairūs eksperimentavimai net religinėje srityje, pagrįsti nebe jutimu su Bažnyčia, bet pataikavimu grupėms ar tiesiog asmeniniu pasimaginimu daryti kaip kam geriau atrodo. "Jausti" reiškia kartu klausiti ne tik savęs, klausytis savo atsakomybės, bet ir sverti, dar kartą sverti, ar tai atitinka giliausią Bažnyčios mintį. Matulaičio užrašai rodo, kaip jis šiuo atžvilgiu buvo jautrus. Nors ir drąsiai pažangus, pralenkęs kitus formose ir priemonėse, tačiau giliai įžvelgęs kas esmiškai šventa, patvaru, neliestina. Šių laikų negalvojimas, dažnai ir nepakankamas dalykų supratimas būtų ypatingai reikalingas matulaitinio gilumo ir supratimo.

Kitas Matulaičio šūkis "Bažnyčiai ir Tautai" yra tiek pat aktualus mūsų laikais, ypač mūsų emigracijoje, net gi mūsų tėvynėje, kur gresia disintegracija tautiniu, tiek religiniu požiūriu. Matulaitis yra gyvenęs bent 50 metų pirmyn savo pramatymu, savo idėjomis, savo veiklos metodais, tad ir dabar jis mums tebėra naujas, idomus, įkvepiantis.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
1533 So. Halsted St. Tel. 254-3320
Lietuvių bendrovė turinti teisę siuntinius siųsti savo vardu iš Chicago tiesiai į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų, ital. lietpalčių ir kitų prekių.
Priimami užsakymai automobilių, baldytuvų, televizorių ir t. t.
K. ir V. Žukauskai

APDRAUDŲ AGENTŪRA

Namu, gyvybės, automobilų, sveikatos, biznio.
Patogios išsimokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos.
Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Ave.
Kampas 58th Street
Telefonas — PRospect 8-9533

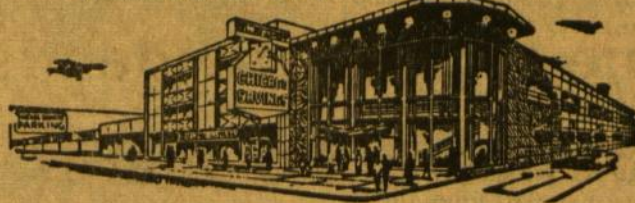
* Lietuvių kalbos istorinė gramatika šiomis dienomis išleista Vilniuje. Tai lituanisto J. Kazlausko disertacinis darbas, 414 psl. Autorius nagrinėja lietuvių kalbos istorijos klausimus ir ypač žodžių kirčiavimo problemas.

— Vilniuje šiomis dienomis išleista monografija apie Lietuvos miškus. Tai antra dalis ta pačia tema 1962 metais išleistos knygos. Knyga gausiai iliustruota, skiriama miškininkams, specialistams, besimokančiam jaunimui, gamtininkams ir visuomenei. Paruošė miškų ūkio mokslinio tyrimo ir miškų administracijos pareigūnai. (E.)

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings

and Loan Association
John Pakel, Sr., President and
Chairman of the Board

LAKŠTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėnesių taupymo lakštus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstantinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nušimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nušimčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nušimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE...

DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROvehill 6-7575

LIETUVIŲ MUZIKOS SMUKO REČITALIS

Retai kada mažosios lietuvių kolonijos nušvinta tokiais koncertais kaip tasai, kurį š. m. gegužės 26 d. suruošė Lietuvių moterų klubų federacijos New Haven'o skyrius.

Tai buvo lietuviškos muzikos smuko rečitalis, kurį atliko smuikininkas Iz. Vasyliūnas. Fortepijonu palydėjo sūnus Vytenis Vasyliūnas. Šio koncerto programai smuikininkas buvo parinkęs neilgus lietuvių kompozitorių kūrinius, kai kuriuos jų patsai ir priėmė smuikui. Programa buvo taip sudaryta, kad supažindintų publiką su lietuvių sukurtais kompozicijomis, išryškinant kiekvieno kompozitoriaus savitą stilį. Buvo atlikti A. Račiūno, J. Gruodžio, K. V. Banaičio, V. Jakubėno, M. K. Ciurlionio ir B. Budrūno kūrinių.

Smuikininkas Iz. Vasyliūnas itin gerai perteikė giliu intuityviu pajutimu išieškotą kiekvieno, kad ir trumpiausio veikalo židinio muzikinę esmę. Ypatingai savitą įspūdį paliko J. Gaidelio kūrinių. Jie šiame koncerte buvo patys ryškiausi.

Idomu pastebėti, kad koncerto išklause jauni moksleiviai džiaugėsi galėję išgirsti lietuviškos muzikos — ne dainuotos ir ne forte pilyje atliktos. Jie pasisakė pirmą sykį girdę smuiku atliekamas lietuvių kompozicijas, ir šitai jų akys išsklaidė lietuvių muziką aukštesnėn plotmėn. Taigi, šio koncerto didžioji prasmė ir buvo tame, kad jis paskatintų jaunimą labiau domėtis lietuvių muzika. Kiekvienai mažesnei lietuvių kolonijai turėtų būti įmanoma suruošti tokios rūšies koncertą. Norėję net pasiūlyti, kad studentų ir moksleivių vasaros stovyklose šiais metais būtų suruošti panašaus tipo smuko rečitaliai. Net didesnės liuanistinės mokyklos galėtų pasikviesti p. Vasyliūną ar kurį kitą, arčiau gyvenantį lietuvių instrumentalistą, kuris neilgoje programoje (pamokų metu, gal ir su paaikškinimais) pristatytų mokiniams būdingesnius lietuvių kompozitorių kūrinius. Kol kas turime tik vieną smuikininką, kuris yra paruošęs tokią skerspūvinę lietuvių kompozitorių muzikos programą — tai Iz. Vasyliūnas.

Be dalyvavimo kitų ruošiamuose koncertuose, Iz. Vasyliūnas ir pats ruošia koncertus Bostono apylinkėse. Visą iš koncertų susidariusį pelną jis skiria lietuvių kompozitorių kūriniams išleisti.

Ta pačia proga norisi paminėti, jog New Haven'o LMKF skyrius šios apylinkės lietuviams jau ne pirmą sykį suteikia progos pamatyti ir pasiklausyti lietuvių paskaitininkų, muzikų, aktorų ir menininkų. Per penkerius gyvavimo metus, šis moterų skyrius yra suruošęs koncertų, mišingų, meno parodų ir paskaitų, kuriose dalyvavo rašytojai: B. Pūkelevičiūtė, S. Jakštas, St. Santvaras, A. Rannit; pianistės — A. Kepalaitė ir J. Rajauskaitė; dainininkės — V. Jonuškaitė-Leskaitė, S. Nasvytytė-Valiukienė, I. Stankūnaitė ir A. Vedeckaitė; aktoriai — A. Dauguvietytė, D. Juknevičiūtė ir Vyt. Valiukas.

Tai yra šviesus, kultūrinis įnašas negausios lietuvių kolonijos gyvenimui.

G. I.

— "Lietuvos" ansamblis pasta ruoju metu yra parengęs koncerto programą vardu "Laimės Nemunėlis", sudarytą iš senovinių ir naujų vestuvinių dainų bei apėjų vaidinimų. Ši programa skirta "vietiniams vartotojams" ir pastaruoju metu buvo atlikta aštuoniolikos rajonų centruose Lietuvoje.

B. Jameikienės paroda Chicagos centrinėje bibliotekoje

Chicagos miesto centrinės bibliotekos meno skyriuje (Michigan Ave. ir Randolph St.) birželio mėnesį vyksta šios mūsų dailininkės vitražų paroda. Lig šiol jau nemaža dėmesio šitai parodai skyrė ir amerikiečių spaudos meno puslapiai, palankiai aptardami Jameikienės meistriškai apvaldytą vitražinę techniką, dėdami jos darbų bei pačios dailininkės nuotraukas.

Parodoje išstatyta 6 skaldyto stiklo vitražai: Veronikos skara, Orientalinė Madona, Angelas, Gaidys, Pavasaris ir Vaivorykštės šokis. Pastarasis vitražas yra vienas naujausių dailininkės darbų — trijų figūrų abstraktas. Vienas (septintasis) darbas "Trys karaliai" yra švintuotas, tradicinės technikos vitražas, nors sukurtas jis yra kaip gana abstrakti kompozicija.

Skaldyto stiklo vitražais amerikiečių visuomenėje ir jų meno

pasaulyje jaučiamas gyvas susidomėjimas. Dailininkė yra gavusi eilę kvietimų surengti įvairiose galerijose bei kolegijose savąsias parodas. Ateinančią žiemą numatoma jos darbų paroda Rosery kolegijoje, Chicagos priemiestyje River Forest. Gi rugpjūčio mėnesį matysime jos spalvinguosius skaldyto stiklo vitražus Stone - Brandel meno centro galerijoje, 1400 S. Michigan Ave., Chicagoje.

b. p.

— Kauno Medcinos institutas sovietinių aukštųjų mokyklų sistemai jau yra įgijęs tiek pripažinimo, kad gali ir daktaro laipsnį teikti. Gegužės mėnesį šiame institute apgynė disertaciją daktaro laipsniui dvi medikės: Klaidėdos ligoninės akių ligų skyriaus vedėja Ona Jaudegytė ir instituto docentė Jūratė Dievaitienė.

Br. Jameikienė Angelas Sargas (skaldyto stiklo vitražas).

TAUTINIŲ GIESMIŲ MUZIKOS KONKURSAUS

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktį kūrybos laimėjimais atžymėti, PLB valdyba skelbia Tautinių Giesmių muzikos konkursą.

Konkursas skelbiamas, norint sukurti muziką dviem tautinėms giesmėms. Viena giesmė skirta lietuviškoms mokykloms giedoti klasišėje unisonu, taip pat dviejų ir trijų balsų vaikų chorui, su piano pritarimu.

Tekstas — PLB valdybos premija Bernardo Brazdžionio giesmė "Mūsų žemė — Lietuva".

Antra giesmė — vidutinio pajū gumo suaugusiųjų mišriam chorui, su piano pritarimu. Tekstas — Putino "Lietuvio giesmė".

RANKRAŠČIŲ PARUŠIMAS

Giesmių gaidos pasirašomos slapta. Atskirame voke užlipinama kompozitoriaus pavardė, adresas ir telefono numeris. Tas pats kompozitorius gali atsiųsti komisi jai po du abiejų giesmių muzikos variantus. Tam pačiam kompozitoriui gali būti skiriamos abi premijos. Tekstai gaidose turi būti rašyti mašinėlė.

Nelaimėjusių kompozitorių voki su pavardėmis nebus atplėsti ir gaidos bus grąžintos.

Konkurso paskutinė data įteikti rankraščius 1968 rugpjūčio 15.

PLB valdyba už premijuotą giesmę vaikų chorui skiria 150 dol. Už giesmę suaugusių chorui — 200 dol. Premijuotosios giesmės lieka PLB nuosavybe, bet kompozitoriams teikiama laisvė dėti į savo dainų rinkinius.

Konkurso jūry komisijon yra pakviesti ir jū sudaro šie muzikai: dir. Petras Armonas, prof. Juozas Žilėvičius ir dr. Leonardas Šimutis, Jr.

Konkurso adresas: Tautinių giesmių muzikos konkursui, P. Armonas, 4538 S. Hermitage ave., Chicago Ill., 60609.

MOSŲ ŽEMĖ — LIETUVA

Dieve, saugok mūs tėvynę
Po šaltų žiemų ledais
Ir padangę jos liniję
Puošk pavasario žiedais.

Žinom mes: Aukščiausio valioj
Niekas, niekas nepažaus —
Ir prašvis senolių šaliai
Rytas laisvas ir gražus.

Guos krūtinę gausmas girių,
Bėgs Dubysa ir Venta,
Ir šlamės vardais didvyrių
Laisvės vėlavą šventa.

Saugok tėviškę Aukščiausias,
Kad ji būtų vis gyva —
Mylimiausių mylimiausia
Mūsų žemė — Lietuva.

Bernardas Brazdžionis

LIETUVIO GIESMĖ

Pamilo jūrą mūsų žemė,
Panoro laisvės mūs tauta,
Ir Lietuvos garbė jau švinta,
Kovos ir darbo sukurta.
Rūstaus likimo išmėginta
Pamilo jūrą mūsų žemė.

Laisvos tėvynės narsūs sūnūs
Atras kelius naujos buities.
Nuo arklio vėl prie kalavijo
Jie kieta dešinę ištis.
Gyvent, nei mirt kovoj nebijo
Laisvos tėvynės narsūs sūnūs.

Teisingas, didis mūsų Dievas,
Jo rankoj amžiu ateitis.
Gyvuos mūs Lietuva tėvynė,
Jā laimins bočių praeitis.
O mūsų darbus gins, kaip gynė,
Teisingas, didis mūsų Dievas.

Vincas Mykolaitis-Putinas

Why is it so comforting
saving with people "who care?"

...with people who have continuously paid
the highest dividends with complete safety
for nearly 60 years?

Look back over the nearly 60-year history of Standard Federal and you will find a tradition of integrity in handling its customer's savings that has built an association of great financial strength.

One evidence of this is reserves more than twice those legally required.

Another is that Standard Federal has never missed paying a dividend or failed to honor withdrawals promptly.

Chartered and supervised by an agency of the United States Government, Standard Federal is one of the largest associations in the area with assets over \$130,000,000.00. It has grown this large because it is managed by people "who care" about the welfare of its customers.

That is why you will find it so comforting saving at Standard Federal.

Earnings currently paid are at the highest legal rates permitted—4¾% per annum on Passbook Accounts, payable and compounded quarterly—5¼% per annum on six-month Certificate Accounts in amounts of \$10,000 or larger in multiples of \$1,000. And accounts are insured for safety to \$15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

Is not such an association the place for your savings?

The people "who care" are eager to welcome you to their growing family of savers.

There is no better time than now to open your account at Standard Federal... stop by during our convenient hours (two parking lots) or telephone or write for save-by-mail forms.

STANDARD

FEDERAL SAVINGS

and Loan Association of Chicago

Archer at Sacramento • Chicago 60632 • VI 7-1140

HOURS: Mon., Thurs. 9 a.m.-8 p.m. • Tues., Fri. 9 a.m.-4 p.m.
Sat. 9 a.m.-12 noon • Wed.-no business transacted

ASSETS OVER \$130,000,000.00 • RESERVES OVER \$10,500,000.00 (more than twice legal requirements)

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

JUNE - BIRŽELIO MĖN. 20, 21 ir 22 D. D.

BISQUIT THREE STAR COGNAC Fifth \$5.29

MEISTER BRAND V.S.O.P. Imported
GERMAN BRANDY Fifth \$4.89

CAMUS GRANDE Fine Champagne
COGNAC Fifth \$5.98

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89

STOCK IMPORTED
Dry or Sweet VERMOUTH 30 Oz. Bottle \$1.69

JACQUINS FORBIDDEN FRUIT
LIQUEUR Fifth \$5.29

ROYAL CANADIAN 6 Year Old 86 Proof
CANADIAN WHISKY Fifth \$4.69

COFFEE SOUTHERN LIQUEUR Fifth \$4.59

WURZBURGER BEER
Case of 24—12 oz. T. A. Bottles Case \$7.95

MILLER HIGH LIFE BEER
Case of 24—12 oz. Bottles, Dep. Case \$3.49

HIGH RATES

4.75%
per annum
on regular savings

5.25%
per annum
on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,
STEREO APARATŲ PADAVIMAS IR TAISMAS. TAIPGI ORO
VĖSINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro

Sekmdieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

MALONI STAIGMENA

Magdalenos Stankūnienės darbų paroda Balzeko
Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje

Birželio mėnesį šio muziejaus galerijoje vykstanti Magdalenos Stankūnienės pirmoji individuali dailės paroda meno mėgėjams čikagiečiams buvo tikrai maloni staigmena. Tiesa, jau anksčiau eilėje grupinių parodų dailininkė buvo išstaciūsi daugumoje mozaikinės technikos savo natūrmortus ir peizažus. Tačiau iš tų paskirų darbų buvo dar gana sunku spręsti apie Stankūnienės užmojų pagrindinius bruožus, jos įsisavinamas kryptis, jos pajėgumą pasirinkti tam tikrą užduotį.

Dabar, žiūrint iš karto į kelias dešimtis jos darbų, jau galima kalbėti apčiuopiamiau. Pirmiausia akys krenta grynai techninis išstatytų darbų įvairumas. Dailininkė pakloja ir spalvingos savo tapybos drobes, ir mūsuose retokas mozaikines kompozicijas, ir pažeria gausią savąją grafiką — lino bei medžio raizinius.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Nuomoja — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd. Tel. 581-4111

Žinoma, su pirmąja individualia dailininkės paroda dar būtu per anksti tiksliai, kaip kokią šampą, apibūdinti dailininkės kūrybą. Ir gerai, kad ji tokio šampo dar neturi, dar bando save visur ir visai. Todėl ir įtakų tai vienur tai kitur galėtų užtikti. Tačiau akį labiau sėdinti dailininkės drąsa, ekspresija ir nemeluotas jauno fontanas ypač tapyboje, kurios viršūnė šį kartą, sakykime, yra pusiau abstraktūs, su tikra ekspresionistine spalvine jėga nutapyti "Gaidžiai".

Dailininkės grafika eina kone tradicine, kone liaudine mūsų raizinių kryptimi tiek tematinė, tiek dėmių, linijų ir smulkesnės ornamentikos jungimo visumon prasme.

Jeigu kas paklaustų, už ką keliamė ranką, ar už Stankūnienės tapybą ir grafiką ar už mozaikas, tai balsuotume vis dėlto už tapybą ir grafiką, nors ir mozaikose tai šen, tai ten blykstelia dailininkės išradimai.

Paroda muziejaus galerijoje (4012 Archer Ave.) atdara iki birželio 27 d. Lankymo valandos kasdien nuo 1 val. iki 4 val. 30 min. popiet. k. p.

Magdalena Stankūnienė
Iš parodos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Lietuvos valstybės, mokslo ir kultūrinės veiklos bei visuomeninių organizacijų dokumentų archyvai, kiek jų išliko "valymų" metu nesunaikintu, dabar kruopščiai saugomi, tvarkomi ir naudojami. Bet būdinga, kad tų archyvų buvimas, kaip ir pati Lietuva, įlietas į bolševikinės imperijos archyvų visumą, kaip "neatskiriama jų dalis". Šiomis dienomis buvo paminėta net tų archyvų "penkiasdešimties gimtadienis", — o jų gimdytojas, pasirodo, buvęs ne kas kitas, kaip pats Leninas: jo įsakymu, pasirašytu 1918 m. birželio 1 d., jie esą įkurti...

Archyvų valdybos "prie LTSR Ministrų Tarybos" viršininkas beasas E. Rozauskas. Tas vardas 1940-41 metais buvo didžiai reikšmingas Kaune, ypač tiems, kurie buvo čekistų-enkavedistų suimti. Rozauskas tada buvo kvotų skyriaus viršininkas ir suimtųjų likimo sprendėjas.

Žodelis "prie" dabartiniame archyvų valdybos pavadinime itin reikšmingas, nes jis rodo, kad "suvereninė LTSR" savo archyvų neturi: juos valdo imperinė valdyba, įsteigta prie respublikinės administracijos. I tokias rankas patekę, Lietu-

vos archyvai atitinkamai ir naudojami, būtent: "Vienas iš svarbiausių archyvinių darbų barų šiuo metu yra dokumentų panaudojimas ideologiniam darbui". Jie atsijojami iliustruoti leidiniams tokiomis temomis: "Kova už tarybų valdžią Lietuvoje", "Tarybų valdžios atkūrimas Lie-

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

tuvoj" ir t. t. Objektivaus vaizdo ieškantiems tie archyvai uždaryti: be specialaus leidimo net ir pasidairyti, ne tik studijuoti, bet ir tuos archyvus neleidžia. (E)

• "Mažosios tarybinės" enciklopedijos redakcija Vilniuje išleido pensijon vieną iš šešių savo vyriausio redaktoriaus pavaduotojų, Praną Ulevičių, prieš Ispanijos vidaus karą buvusį probolševikinių leidinių redaktorių Argentinoje, paskui buvusį tos krypties laikraščių bendradarbį iš Prancūzijos. Karo metu P. Ulevičius atsidūrė Rusijoje, su "lietuviška divizija" atsidūrė Lietuvoje ir pradžioje buvo pirmą groži-

nės, paskui pedagoginės literatūros leidyklos direktorium, o nuo 1958 metų buvo įjungtas į enciklopedijos redakciją.

Ta proga primenama, kad P. Ulevičius enciklopedijos tarnyboje išbuvo 10 metų. Tiek laiko dirba didelis būrys redaktorių ir bendradarbių toje redakcijoje, kuri ligi šiol išleido vieną enciklopedijos tomą ir jau yra atidavusi spausdinti antrą (E.)

• Knygoje apie Lietuvą, išleistą anglų as kitomis kalbomis,

priima platinti Meksikos sostinės knygynas — Gran Libreria Cultural-Cientifica, Avenida Hidalgo, al parque Alameda, Mexico City, D.E., Mexico.

Prieš siunčiant knygas tam knygynui, patariama parašyti pa siūlymą laišku — rurodyti, kokias knygas siūloma platinti (par davinėti), kokios siūlomų knygų kainos, taip pat pasiteirauti, kokios šiuo metu yra knygyno tar pininkavimo sąlygos/ (E.)

NAKVYNĖS MONTREALYJE

"MAN AND HIS WORLD" parodos lankytojams. Kambarys su atskiru įėjimu ir visais patogumais netoli miesto centro. Dvylika asmenims \$3.00, trims \$10.00 parai. Nemokamas parkinimas, 10 min. nuo parodos. Geras susisiekimas autobusais ir Metro.

ATOSTOGOMS LAURENTIAN KALNUOSE išnuomojamas moderniškas vasarnamis: gražus ežero pusiasalyje. Elektrinis apšildymas, vandentiekis, T.V. ir kitų modernių patogumai. Savaitel \$70.00.

P. RUDINSKAS, 2415 Park Row East, N.D.G., Montreal 28, Quebec, Canada Tel. 482-4094

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoerijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmą. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4 Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.
PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.

Isigykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffeta, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimajai Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmą uždaryta. Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanūs valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois
(2 bloki į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDen 4-5800

Jauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmą. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

STEVE GIANAKAS, Artesian restorano įsteigėjas kviečia visus lietuvius dabar lankyti KILTY'S restoraną, kol bus atstatytas ARTESIAN restoranas. Atstatymo darbai jau pradėti ir tikisi atidaryti rpgsėjo mėnesyje.

St. Gianakas dėkoja visiems lankytojams, kurie pareiškė užuojautą dėl ištikusios nelaimės - gaisro, Artesian restorane.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106, Tel. 215 — WA 5-3455

BRANCHES:

PHILADELPHIA, PA. 19123
632 West Girard Avenue
WA 5-8878

BAITIMORE, MD. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

SO. BOSTON, MASS. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

CHICAGO, ILL. 60632
4102 Archer Avenue
FRontier 6-6399

BRANCH
CHICAGO, ILL. 60622
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788

CLEVELAND, OHIO 44119
787 East 185th St.
486-1836

DETROIT, MICH. 48210
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. JERSEY 07206
943 Elizabeth Avenue
201-354-7608

HAMTRAC, MICH. 48212
11415 Jos. Campau Avenue
365-6350

KANSAS CITY, KANSAS 66102
18 South Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES, CALIF. 90026
2841 Sunset Blvd.
213-382-1568

VINELAND, N. J. 08360
Parish Hall
West Lands Avenue
609-691-8423

CENTRAL OFFICE NEW YORK
220 Park Avenue South
New York, N. Y. 10003 — Tel. 212 — 982-8410

MIAMI, FLORIDA 33137
2755 Biscayne Boulevard
FR 9-8712

MILWAUKEE, WIS. 53215
3036 So. 13th Street
414 EV 3-1485

MINNEAPOLIS, MINN. 55414
217 E. Hennepin Ave.
FE 2-4908

NEW BRITAIN, CONN. 06052
97 Shuttle Meadow Avenue
Tel. 224-0829

OMAHA, NEBR. 68107
5524 So. 32nd Street
731-8577

PARMA, OHIO 44134
5432 State Road
749-3033

PITTSBURGH, PA. 15222
346 Third Avenue
GR 1-3712

ROCHESTER, N. Y. 14621
683 Hudson Avenue
BA 5-5923

NEW YORK, N. Y. 10003
101 First Avenue
OR 4-3930

SAN FRANCISCO, CAL. 94122
1236 — 9th Avenue
LO 4-7981

SEATTLE, WASH. 98103
1512 N. 39th Street
ME 3-1853

SOUTH RIVER, N. J. 08882
168 Whitehead Avenue
201-257-2113

SPRINGFIELD, MASS. 01104
1840 Main Street
736-9636 — RE 4-8354

TRENTON, N. J. 08611
730 Liberty Street
LY 9-9163

WORCESTER, MASS. 01604
82 Harrison Street
617-796-3347

Kultūrinė Kronika

• Viktoro Petravičiaus mokinių paroda. Jau anksčiau mūsų laikraščio puslapiuose buvo plačiau rašyta, kad Chicago Parkų distrikto pereinamajame angažavo dailininką Viktorą Petravičių distrikto rūmuose organizuoti meno klases ir jose dėstyti tapybą, grafiką, keramiką, mozaiką. Klases greit buvo perpildytos mokiniams, štai dabar jau regime to darbo rezultatus — mokinių darbų parodą. Chicago Parkų distrikto patalpose prie Kedzie Ave. ir Marquette Rd. sankryžos paroda bus atidaryta šį šeštadienį ir sekmadienį (birželio 22-23 d.) nuo 1 val. iki 5 val. popiet. Sekmadienį 3 val. popiet aukštesnį Chicago miesto savivaldybės pareigūnai įteiks mokiniams premijas už išskirtinius jų darbus. Parodoje iš Marquette Parke, Gage Parke ir West Lawn Parke Viktoro Petravičiaus vedamų klasių dalyvauja 173 mokiniai. Parodoje išstatoma apie 200 jų darbų.

Italų poetas Salvatore Quasimodo, 1959 metų Nobelio literatūros premijos laureatas, mirė birželio 14 d., sulaukęs 66 m. amžiaus.

• Salvatore Quasimodo, italų poetas, kuriam už jo poeziją 1959 metais buvo paskirta didžioji Nobelio literatūros premija, mirė š.m. birželio 14 d., eidamas 67-tuosius savo amžiaus metus. Rašydamas poeziją, jaunystėje Quasimodo reiškėsi labai hermetiškai, trijų ar keturių eilučių forma. Vėliau, karo metų itakoje, poetas atrado didžiąją žmogišką tikrovę, klasišką tvirtumą išsakydamas tragiška šio amžiaus patirtimi. Vėliausioje savo kūryboje, Quasimodo labiau užsidarė savyje, tikrovę perkeisdamas į mitus. Pluoštas jo poezijos, Povilo Gaučio išverstos lietuvių kalbon, buvo paskelbta ir "Draugo" kultūriniam priede š.m. balandžio 6 d.

• Gira lietuvių rašytojų kūrinius. Didžiausias Long Beach dienraštis "Independent Press Telegram" Californijoje savo gegužės mėn. 30 d. knygų apžvalgoje taip rašo apie Jurgio Gliuados romaną "The Sonata of Icarus" ("Ikarų Sonatos") vertimas anglų kalbon, Manyland Books, Inc. leidinys):

"Šio romano išvertimu Manyland Books įrodė, kad esama pirmos klasės rašinių ir mažiau žinomose kalbose. Leidykla išsklė Amerikos skaitytojų pūkių beletristinės biografijos talentą, o taip pat supažindino mus su gyvenimu didžiojo lietuvių dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio (1875-1911), kuris yra šio romano centrinis personažas. Jis yra kompozitorius ir dailininkas. Jurgis Gliuoda rašo apie pasaulį, kuris praėjo, apie pasaulį meilės nuotykių, Sopeno ir Listo stiliuje..."

Taigi po visos eilės mūsų grožinės literatūros vertimų anglų kalbon ir po jų gero įvertinimo

laikraščiuose ir žurnaluose, turėjume giliai įsisąmoninti, kad mūsų kūrybos vertimai dabartyje yra ir turi būti reikšminguoju čionykštės mūsų tremties įprasminimu.

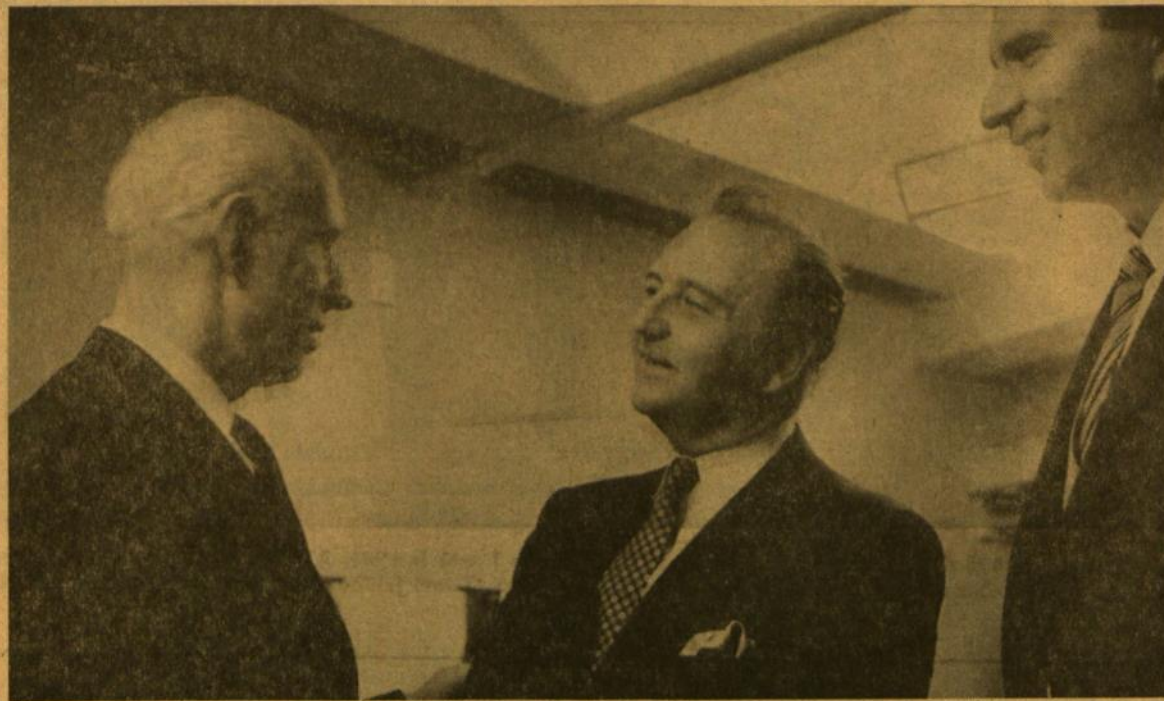
• Dr. Rimvydo Šilbajorio anglų kalba parašytoji knyga "Russian Versification: The Theories of Trediakovskij, Lomonosov and Kantemir", kaip skelbia universitetinių leidinių puslapyje birželio 22 d. žurnalas "Saturday Review", išleista Columbijos universiteto, N.Y. Leidinio kaina \$7.50. Siemet į Laisvę fondo leidžiamam veikalui "Lietuvių literatūra svetur 1945-1967" R. Šilbajoris yra parašęs plačią studiją apie minėto laikotarpio laisvojo pasaulio lietuvių literatūros novelę.

• Poezijos pavasaris Lietuvoje. Jau ketvirtį metų Lietuvos kultūriniam gyvenime tęsiama graži tradicija — išleidžiama kasmetinis poezijos almanachas "Poezijos pavasaris", ir ta proga poetai važinėja plačiai po visą kraštą, skaito savo kūrinius gausiai rengiamuose poezijos vakaruose. Tuo būdu gyvai populiarinamas šis grožinės literatūros žanras, kuriam ir taip skaitytojų šiuo metu Lietuvoje netrūksta, ką liudija ir dideliais tiražais leidžiami eilėraščių rinkiniai ir gausiai lankomi poezijos vakarai.

• Šitaip "tausojama" rašytojo tėviškė. Jau ne kartą mūsų laikraštyje buvo rašyta, kaip komunistinėje santvarkoje ir okupacinėje priepaudoje Lietuvoje yra naikinamas mūsų tautos kultūrinis palikimas, kaip architektūros šedevrai — Vilniaus bažnyčios paverčiamos sandėliais, stovi išdaulytais langais lietaus ir vėjų pagairėse. Panašaus likimo susilaukia vietovės ir pastatai, susieti su to ar kito mūsų rašytojo bei šiaip kultūrininko atminimu. Kad nebūtume apkalinti prasimanymu, pacituojame čia ištrauką iš Vilniuje leidžiamo savaitraščio "Literatūra ir menas" birželio 15 d. numerio, kur apie profesoriaus, poeto ir dramaturgo Balio Sruogos tėviškės šiandieninį vaizdą rašoma taip:

"Toliau važiuojant šiuo keliu, yra Baibokų kaimas—Balio Sruogo tėviškė, apie kurią poetas eilėraštyje "Kalėjimas" sakė: Sodas žydi. Toli, toli Langas manas — mažutėlis... Iš tikrųjų, poeto tėviškė skendo įvyrų alyvų žieduose. Ji netoli nuo pagrindinio kelio, bet privažiuoti prie jos sunku. Kelius labai blogas, duobėtas. Namų langas — išdaulytas, stogas, tiesa, naujas, šiferio, o buvo raudonų čerpių, kurios aplinkui mėtosi, durys be rankenų, priebutis tuoj tuoj grius. Tvoros sulaužytos, kieme šiukšlės, vietoj gėlių darželio, kuris buvo prie poeto langų, aplink namus sužalė dilgėlės ir kitos "kilmingos" žolės.

Jeigu prie kelio yra tvarkinga rodyklė (ji ir nurodė mums poeto tėviškę), tai memorialinė lentelė, bylojanti, kad čia gyveno poetas, savo išvaizda labiau tiktykuro kioskui".

Iš Chicago Lietuvių operos gastrolių New Yorke. Po koncerto kalbasi Stasys Santvaras (kairėje), Stasys Baras (viduryje) ir Jonas Vaznelis.

NAUJI LEIDINIAI

• THE MARIAN, June 1968 Tėvų Marijonų leidžiamas iliustruotas religinės kultūros mėnesinis žurnalas. Metams \$4.00. Adr.: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629.

Vedamajame kun. J. Prunskis svarsto studentų maištų priežastis, atkreipdamas dėmesį į revoliucinių marksistų pastangas ta panaudoti savo kėslams. Argentinoje besidarbuojas kun. Ant. Švedas, MIC, plačiau informuoja apie stambius pasikeitimus Pietų Amerikoje. Lojolos universitete

profesorijanti sesuo dr. M. Agnesina, kazimierietė, skatina skaitytojus vesti dienoraščius ir svarbesnių minčių užrašus. R. Fornwalt eilėraščių nusako mokyklą baigusiojo džiaugsmą ir ryžtą. Atskiras straipsnis apie karą prieš Dievą Lietuvoje. Duodama geresnių filmų apžvalga. Buves Viešnamo karys Al. Hamburg pasakoja amerikiečių sunkumus liūčių laikotarpyje. Laikraštinkas A. B. Haines informuoja apie talentingus mažosios scenos menininkus Peter Hayes ir Mary Hea-

ly, vyrą ir žmoną, kurie, būdami religingi, duoda menišką, bet šviesią programą. Socialinio draudimo distrikto vedėja R. Weber aiškina dėsnius, kuriais tvarkomos pensijos. Skaitytojai galės duoti klausimus pensijų reikalui ir žurnale gaus atsakymus.

Laikraštinkė L. Price Bell aptaria dirbančios motinos ir kūdikio bendravimą. Chicago sveikatingumo komisierius dr. A. Andelman informuoja apie artroto ligą. Kun. J. Prunskis duoda eilės naujų knygų apžvalgą. Taip pat perteikiama religinio gyvenimo apžvalga. Įdėta ir dail.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ DOVANAS I LIETUVĄ
IR KITAS USSR DALIS,
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	250 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6829
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	PO 363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BAITIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	—	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	—	HE 5-6308
SYRACUSE, N. Y.	515 MARCELLUS STREET	—	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMPSHIRE, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-6306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE	—	381-8997

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vienų metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. birželio mėn. 22 d.

7

J. Kiburio humoristinė karikatūra.

• Jau išleista vysk. V. Brizio parašyta brošiūra vardu RELIGIOUS CONDITIONS IN LITHUANIA under SOVIET RUSSIAN OCCUPATION. Šioje 40 psl. brošiūroje autorius trumpai peržvelgia krikščionybės Lietuvos istoriją, katalikybės padėtį 19-to šimtmečio rusų valdymo laikais ir smulkiau iš-

dėsto bolševikinės valdžios smūgius katalikybei Lietuvoje dabartiniiais laikais.

Ši brošiūra, kaip numatyta šių metų Vliko darbų programoj, yra išleista Vliko lėšomis, ir ją galima gauti Vlike (29 West 57 St. — 10th Floor, New York, N. Y. 10019). Rekomenduojama skleisti amerikiečių ir kt. kraštų katalikų visuomen-

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345-8
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YRds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYSIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2433 West 63rd Street, Chicago
Telef. PE 8-0857 PE 8-0834

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Žanų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdercrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 8-8572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
8319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 SO. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7905 STATE RD. OAKLAWS ILL. Tel. — 656-2320

Perskaitytė Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

"AIDUČIŲ", GYVENIME

"Aidutės" yra lietuvių studijų ansamblis Chicagoje vadovaujamas muzikės Alice Stephens. Mes visos ne vien laviname savo balsus muz. Alice Stephens studijoje "Chicago Conservatory College", esame taip pat įvairias įsijungusios į lietuvių ir amerikiečių studentišką veiklą. Štai ir susidarė proga informuoti visuomenę, kas dedasi mūsų tarpe.

Mūsų pirmininkė Leonilija Nakutytė, gavus bakalauro laipsnį muzikoje, toliau sudijuoja "Chicago Conservatory College", siekdama magistro laipsnio, kurį gaus šių metų rugpjūčio mėn. Rudenį ji žada dėstyti muziką gimnazijoje arba "Junior College". Ji dėsto dainavimą Dariaus Girėno lituanistinėje mokykloje. Moksleivių pavasario šventėje, gegužės mėn. 30 d., Bučo darže ji buvo dirigentė kartu su muz. Kreivėnu ir Bertuliu.

Leonilija 1968 m. gegužės 4 d. "Margučio" ruošime pramoginių dainų konkurse laimėjo antrą vietą vyresniųjų grupėje.

Zivilė Numgaudaitė, "Aidučių" vicepirmininkė, šių metų birželio mėn. baigia "University of Illinois Chicago Circle", gaudama bakalauro laipsnį iš retorikos, dramos ir anglų kalbos. Zivilės parašytas vienaveiksmis veikalas "Orpheus at Sunrise" laimėjo pirmą vietą "University of Illinois CCC Literature Committee Annual Playwriting Contest" ir buvo pristatytas publikai 1968 m. gegužės mėn. 25 ir 26 d. 11th St. Theatre.

Ji šiuo metu dėsto retoriką ir anglų kalbą Oak Lawn aukštesniojo mokykloje, kur pasirašė kontraktą ir kitiems metams. Zivilė taip pat priklauso studentų ateitininkų Korpl Giedrai.

Šįmet Zivilė žada keletą mėnesių pakeliauti Europoje. Donna Prūsaitė, susirinkimo sekretorė, studijuoja meną University of Chicago, ruošdama magistro laipsnį pedagogikoj. Ji priklauso universiteto moterų klubui. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje dirba kaip prezidento asistentė.

Grazina Bičiūnaitė, "Aidučių" korespondentė, baigus medicinos technologijos mokslus, šiuo metu dirba "Illinois Institute of Technology Research" vėžio tyrinėjimų laboratorijoje. Ji priklauso Ateitininkų studentų sąjungai, Korpl Giedrai, Chicago Lietuvių Operos chorui. Šią vasarą Grazina žada studijuoti lietuvių kalbą Fordhamo universitete, New Yorke.

Jūratė Jakševičiūtė, mūsų išdėninkė, baigė Loyolos universitetą, gaudama bakalauro laipsnį politiniuose moksluose. Rudenį ji toliau sieks magistro laipsnio. Šią vasarą norėtų vėl važiuoti Europon.

Virginija Bobinaitė, baigus medicinos technologijos mokslus, šiuo metu dirba "Union Health Service, Hematology" skyriuje. Ji šiuo metu kruopščiai ruošia Cicero lituanistinės mokyklos jaunųjų tautinių šokių grupę III-jai lietuvių tautinių šokių šventei, kuri įvyks Chicago Amfiteatre, 1968 m. liepos mėn. 7 d. Ji priklauso Cicero tinklinio komandai "Vėtra" ir Akademikų skaučių draugovei.

Liucija Buivydaitė šiuo metu studijuoja dramą "University of Illinois Chicago Circle", kur dažnai pasirodo vaidinimuose ir veikaluose, statomuos universiteto dramos klasės. Vėliausiame pastatyme: Čekovo "Three Sisters",

Liucija vaidino pagrindinę rolę, vieną iš trijų seserų. Ji jau kurį laiką yra veiklų "production manager". 1968 m. birželio mėn. 7 d. įvyko "University of Illinois Speech Department Award" banketas, kurį suruošė ir pravedė Liucija. Už techninius pasiekimus teatre, jai buvo įteikti šimtų dolerių "Fellowship" toliau tobulintis techninėje teatro srityje. Liucija yra pirma, ir kol kas vienintelė mergaitė, kuriai įteiktas šis "fellowship". Ji dėsto lietuvių kalbą YMCA kolegijoje. Ji taip pat priklauso Korpl Giedrai.

Janice Drabikaitė, jauniausia mūsų dainininkė, dar tebelanko Marijos aukštesniąją mokyklą, kurioje ji yra pirmininkė "Student Council". Mokyklos pastatymuose ir vaidinimuose jai dažnai atitenka pagrindinės rolės.

Ji ką tik grįžo iš Europos kelionės, suorganizuotos Marijos aukštesniosios mokyklos.

Viktorija Grigelaitytė studijuoja romanų kalbas Roosevelt universitete ir ruošia "voice degree" "Chicago Conservatory College". 1968 m. gegužės mėn. 4 d. "Margučio" ruošime pramoginių dainų konkurse laimėjo pirmą vietą vyresniųjų grupėje. Viktorija priklauso Korpl Giedrai.

Grazina Grybaitė lanko "Mor-ton Junior College", kur studijuoja psichologiją ir vokiečių kalbą. Ji išrinkta Lietuvių studentų sąjungos vicepirmininke. Šią vasarą Alė važiuoja į Šveicariją, kur padirbus vasarvietėje, važinės po Europą.

Danguolė Kaunaitė, naujausia "Aidučių" narė, yra baigusi gimnaziją Putname, gyvendama pas Nek. Pr. Seseles. Užbaigus medicinos technologijos mokslus, šiuo metu dirba Presbyterian St. Luke's ligoninėje "Coagulation" skyriuje. Ji priklauso Korpl Giedrai.

Alė Vasaitytė studijuoja chemiją "University of Illinois Chicago Circle", priklaudydama universiteto chorui ir Alpha Lambda Delta Honor Society. Šią vasarą Alė važiuoja į Šveicariją, kur padirbus vasarvietėje, važinės po Europą.

Nijolė Pračkailaitė šį pavasarį baigia Marijos aukštesniąją mokyklą, o toliau žada studijuoti "Mount Sinai Nursing School". Mokyklos muzikiniame pastatyme V. Herbert "Sweet Heart". Nijolė atliko pagrindinę rolę, motiną Dame Paulą. Ji ruošia Cicero lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupę III-jai tautinių šokių šventei, kuri įvyks Chicago Amfiteatre 1968 m. liepos mėn. 7 d. Priklauso Aušros Vartų tauto vyresniųjų skaučių grupei.

Jūratė Jančytė, baigus "Uni-

Būsimosios madų parodos planuotojos. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Vida Bartkienė, Milda Memėnaitė, Roma Prapuolenienė, Dalia Bartkienė. Antroje eilėje iš kairės į dešinę: Marija Remienė, Julija Cijūnienė. Ona Gradiškiecienė, Jadvyga Dočkienė ir Stasė Olšauskienė.

Nuotr. Petro Maleto

"Aidutės" viename iš daugelio savo koncertų. Iš kairės į dešinę: Jūratė Jančytė, Alė Vasaitytė, Grazina Grybaitė, Leonilija Nakutytė, Viktorija Grigelaitytė, Grazina Bičiūnaitė, Virginija Bobinaitė, Liucija Buivydaitė, Jūratė Jakševičiūtė, Donna Prūsaitė, Zivilė Numgaudaitė ir Janicė Drabikaitė. Nuotr. Ed. Mankaus

versity of Illinois Chicago Circle" bakalauro laipsniu prancūzų kalboje, pasitraukia iš "Aidučių" tarpo, nes važiuoja į Paryžių siekti magistro laipsnio prancūzų kalboje Sorbonos universitete.

"Aidutės" yra gana aktyvi organizacija, kurioje priklauso daug aktyvių narių, kuri yra laimėjusi daug simpatijų visuomenėje. "Aidutės" pereita sezoną prisidėjo prie operos "Gražinos", o šį sezoną prie "Fidelio" pastatymo. Šešios iš mūsų tarpo važiuoja į New Yorką su Chicago Lietuvių operos chorui 1968 m. birželio mėn. 1-2 d. atlikti "Gražinos" operos statinėje formoje.

Baisiojo birželio minėjime Jaunimo centre Chicagoje birželio mėn. 14 d. taipgi atliko minėjimo meninę programą.

Šiuo metu intensyviai ruošiamės programai, kurią rengiame Susivienijimo Lietuvių Ameriko-

je (SLA) banketui, įvyksiančiam liepos mėn. 3d. "Pick Congress Hotel" Chicagoje. Suvažiavimo atidaryme Amerikos ir Lietuvos himnus pakviestos sugiedoti Leonilija Nakutytė ir Viktorija Grigelaitytė. G.B.

Kodėl moterys greičiau persišaldo kaip vyrai?

Gydytojai palaiko populiarią nuomonę, kad moterys greičiau persišaldo, kaip vyrai. Tai esą dėl to, kad pripažinta, jog moterų jausmų apimtis yra kurkas didesnė ir moterys "pasiekia dugną"—pasiduoda depresijai daug greičiau. Ir yra labai lengva asmeniui, kuris yra prislėgtas, "pagauti šaltį"—persišaldyti, anot dr. Katharine H. Hain, vaistų bendrovės direktorės. Taipgi, ji pridėjo, "moterys yra daug artimesniam kontakte su vaikais".

Gintaro baliaus debutantės

Laima Nainytė yra duktė Bronės ir inž. Broniaus Nainių, 6804 So. Maplewood Ave., Chicago. Inž. Nainys yra gerai žinomas lietuvių visuomenės veikėjas. Šiuo metu jis yra Amerikos Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininkas.

Laima lanko Loyolos universitetą, studijuodama tarptautinių santykių mokslus (international relations) ir prancūzų kalbą. Ji svajoja tarnauti diplomatinėje tarnyboje — ambasadoje.

Lietuviškoje veikloje Laima yra daugiausia pasireikšusi ateitininkuose, eidama įvairias pareigas valdybose. Priklauso ir ateitininkų studentų korporacijai Satrijai. Vasarą ji yra dirbus Putnamo mergaičių stovykloje ir Dainavoje, kur mokė mergaites lietuvių literatūros. Taip pat ji yra praleidusi daug laiko tautinių šokių grupėse. Šiemetinėje šokių šventėje dalyvauja kaip Jaunimo centro šokių grupės šokėja. Laima irgi mėgsta sportą: tenisą, stalo tenisą ir krepšinį. (b)

Cheryl Marie Cernak yra Virginijos ir Jono Cernak duktė, gvy. 7900 W. 45th Pl., Chicago. Jos tėvelis yra elektros kontraktorius. Šiemet Cheryl baigs Nazareto akademiją, La Grange Parke. Ji buvo aktyvi narė gimnazijos dramos klube, dalyvaudama įvairiose moksleivių teatro pastatymuose. Cheryl irgi priklausė mokyklos chorui. Mėgdama muziką, ji daug laiko praleidžia ne tik dainavimui, bet taip pat skambindama gitara ir grodam vargonais.

Chicago ruošiamam Kalėdinio ženkliuko karalienės išklmės, Cheryl dalyvavo kaip viena princesių. Ji mano lankyti Our Lady of The Lake kolegiją, San Antonio, Texas, svajodama siekti teisės mokslų.

Joana Kinčinaitė yra Jono ir Stellos (Zemaitytės) Kinčinų duktė, gvy. 5247 S. Springfield, Chicago. S. Kinčinienė yra baigus Sv. Kazimiero gimnaziją ir Sv. Bernardo gail. seserų mokyklą. Joanos tėvelis dirba Argonne laboratorijoje, kaip vyr. inžinierijos technikas.

Joana yra baigus St. Gall pradžios mokyklą ir 1967 m. Marijos aukšt. mokyklą su garbės pažymėjimais.

Pasiruošimas didžiajai madų parodai

Birželio 12 d. ponų Gradinskių bute įvyko pirmasis rengėjų ir modeliutojų pasitarimas sekantiesios, jau tradicinės Putnamo seserų rėmėjų ruošiamos madų parodos reikalui. Ji bus E.5-6 d. Chicagoje, Jaunimo centre. Modeliuoti jau yra sutikusios: Dalia Bartkienė, Vida Bartkienė, Olimpija Baukienė, Elena Blandytė, Nijolė Manelienė, Milda Memėnaitė, Stasė Olšauskienė, Roma Prapuolenienė ir Nijolė Vengrienė.

Savo rankų darbo mezzginiais parodą remis: Elena Blandytė, Jadvyga Dočkienė, Elvyra Katelienė,

Bronislava Prapuolenienė, Eleonora Radvilienė, Gabrielė Ročkienė.

Savo talentu prie šios madų parodos labai daug prisidėjo p. M. Kripkauskienė. Parodos komentatorė — aktorė Julija Cijūnienė. Šiemet pramatoma pademonstruoti originalius tautinius kostiumus, išeginius drabužius ir lietuviškų audinių, puošiant juos tautinėm juostom ir gintaru.

Rengėjos ir modeliutojos buvo nuoširdžiai priimtios ir pavaišintos namų šeimininkės ponios Onos Gradinskiens.

Koresp.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

* Janė Grybauskienė, aktyvi visuomenininkė, energingai dalyvauja Valdui Adamkui paremti moterų komitete, kurį įeina 50 įvairiausių pažįturų moterų, norint padėti išrinkti lietuvių į senatorinio distrikto patikėtinius. Janė yra Tarptautinės dienos koordinatorė.

* B. Paplėnienė, E. Oželienė, Bulotaitė, Markutė, S. Džiugienė, Koklytė, Kviklytė ir Vėžienė sudaro minėto moterų komiteto sekretoriatą.

* Chicago Lietuvių moterų klubo stipendininkė. Ridge Country klube įvyko Chicago Lietuvių Moterų klubo pietūs, kuriuose dalyvavo 1968 m. Gintaro baliaus debutantės su savo mamytėmis. Jos atliko mažą programėlę. Tuo pačiu vykiu debutantėms buvo įteiktos gintarinės širdelės, kurias jos dėvės šiandien, šeštadienį, birželio 22 d., South Shore Country klube.

Visom narėms ir svečiams buvo pristatyta šių metų stipendininkė Dianė Venckutė su savo mamyte, 7206 So. Sacramento Blvd. Chicago. Dianė yra 19 metų ir lanko Illinois State universitetą, Normal, Ill., kur ji siekia mokytojos profesijos. Ji yra baigusi Bulotaitė, Markutė, S. Džiugienė, kvyklą ir Marijos gimnaziją. Visą savo laisvalaikį ir atostogas praleidžia dirbdama Sv. Kryžiaus ligoninėje.

— Seselė Ignė — Grazina Marjosiūtė vadovaus vasaros stovyklai mergaitėms liepos 14-28 dienomis Dainavoje. Putnamiškių seselių stovyklos yra puikios visais atžvilgiais. Tuoj registruokitės Chicagoje pas Sal. Endrijonienę.

Gimnazijoje ji išbuvo ketverius metus kaip "cheer leader" ir dalyvavo dramos grupėje, pasirodydama įvairiuose mokyklos pastatymuose.

Joana, svajodama apie mokytojų darbą, pradėjo lankyti Illinois universitetą. Joana, pasižymėjusi savo gabumais moksle, yra gavusi Illinois State mokytojų stipendiją ketveriems metams.

Laisvalaikį Joana mokėsi skambinti pianinu apie aštuonerius metus pas muz. A. Kučlūną ir penkerius metus šoko baletą Velbasio studijoje. Be to, ji studijavo dramą ir meną. O jos mėgiamiausias sportas yra slidinėjimas žiemą, o vasarą plaukymas. Ji planuoja kiek oalima daugiau pakeliauti, ypač po Europą ir Tolumuosius Rytus.

ne 7305 S. Fairfield Ave. Telef. WA 5-2221.

Dianė Venckutė

Kur dingio Sonja Henie?

Sekant pereinųjų metų žiemos olimpiadą, spaudoje pasirodė su sidomėjimas Sonja Henie. Laikraštinkai paskelbė, kad ji apskibusi "ledais" — deimantais. Pračiuožusi per dvejus vedybas su amerikiečių milijonieriais: Dan Topping ir Winthrop Gardiner Jr., buvusioji kino aktorė — pasaulinio masto čiuožikė sugrįžo namo susirasti sau vyrą. Ji išteikėjo už norvegų laivyno magnato Niels Onstad. Vėde, jau 12 metų jie gyvena arba Oslo mieste, arba Kalifornijoje savo namuose.

K. Leonaitienė

Sveikinimas

Sveikiname Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų kongregaciją 50 m. jubiliejaus proga ir linkime sėkmingai tęsti užbrėžtus kilnius tikslus Dievo garbei ir tėvynei Lietuvos gerovei.

Kaip skaisti lietuviškos šviesos oazė sušvito Putnamo seselių vie nuolija, skleidama šviesos spindulius į visas puses visoj Amerikoje ir kituose pasaulio žemynuose: gražiai auklėdama jaunąsias lietuvaites, rengdama vasaros stovyklas jaunimui, leisdama lietuviškas knygas. (Negaliu čia išskaičiuoti visų leidinių, tik paminėsiu, kad) Jos neužmiršo ir mažųjų mūsų lietuvių — leidžia jiems laikraštėlį "Eglutę". Gražiai jis byloja mažyčiams apie vaikų pasaulį, supažindina juos su jų tėvų paliktu kraštu, to krašto gamta, žmonių papročiais, krašto istorija. Tėvai dėkingi yra se selėms už jų didelį įnašą į lietuviškos kultūros istoriją.

L.D.K. Birutės dr. ja giliai suprasdamą, jog gražiausias žiedas iš sultingiausių vaisių išaugo iš maistingų šaknų bei stiebo, aukoja \$300 palengvinti išleisti "Eglutės" numerį Lietuvos kariuomenės 50 m. atskirimo paminėjimui, kad galėtumėm supažindinti savo mažuosius vaikučius su Lietuvos savanoriais, jų žygiams už laisvę savos tėvynės Lietuvos, jos išlaisvinimą iš rusų pavergėjų.

Gražiausios sėkmės!

Marta Babickienė
L.D.K. Birutės dr. C. Chg. sk. pirmininkė
Vanda Kulikauskienė
Vicepirmininkė

IDOMYBĖS IŠ SUSIRINKIMO

L.M.K. Federacijos Chicago klubo paskutinis prieš vasarą mėnesinis susirinkimas — pobūvis įvyko birželio 7 d. 7 v.v. narės Jokubauskienės bute ir sodely.

Susirinkimą atidarius, valdybos pirmininkė M. Krauchunienė prašė naries susikaupimo minutes pagerbti 1941 m. žiauraus birželio aukas. Susirinkimui praves ti ji pakvietė teisininkę O. Lio- rentienę. A. Velbasienė, spaudos sekretorė, perskaitė laišką, gautą iš centro valdybos pirmininkės V. Leskaitienės, kuriuo narės buvo painformuotos apie leidžiamą anglų kalba leidinį "Lietuvė Moteris". Leidinio tikslas — supažindinti kitataučius su žymėnėm mūsų veikėjom (maždaug nuo Onos Vytautienės ligi dabartinių laikų). Narės šią žinią sutiko šiltai ir tuoj pat užisakė 50 egzempliorių.

Po to M. Krauchunienė trumpai papasakojo apie pirmąjį lietuvių moterų suvažiavimą, įvykusį 1907 m. Kaune. Ji taip pat supažindino naries su to suvažiavimo darbotvarka, jo prelegentėmis ir tu laikų žymėnėmis moterų veikėjomis. Pažymėtina, kad mūsų pirmakės moterys tais sunkiais rusų priespaudos laikais ryžosi dideliui ir reikšmingam darbui. Ten, kaip Tumas — Vaizgantas tada rašė, ne tik miestietės inteligentės, bet ir susipratęsios sodietės su baltom skepetaitėm užpildė salę ir visos kartu gvildeno savo problemas.

L. D. Kunigalkšienės Birutės dr. jos C. Chicago sk. nauja valdyba ir revizijos komisija: Iš k. į d. B. Gustaitienė — rev. kom. narė, M. Babickienė — pirmininkė, V. Genienė — rev. kom. pirmininkė, S. Toliušienė — parengimų vadovė, V. Kulikauskienė — vice-pirm., A. Vadopalienė — kandidatė, L. Dainauskienė — sekretorė, Trūksta: M. Jautakienė — išdėninkė, L. Stasiūnienė — rev. kom. narė ir I. Kulikauskienė — kandidatės. I. Kulikauskaitės nuotr.